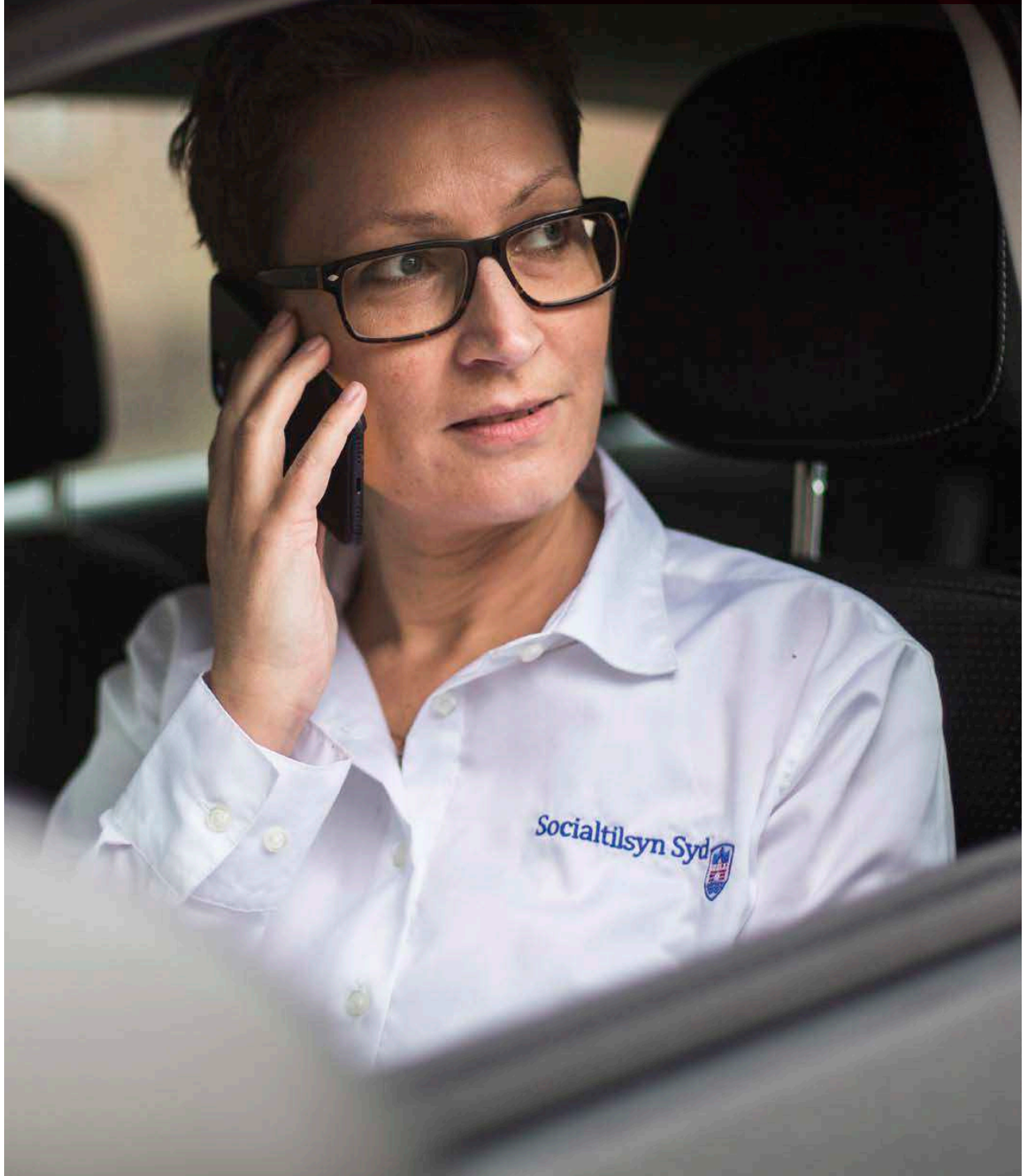

Årsrapport 2018

Socialtilsyn Syd

Socialtils

Socialtilsyn Syd

Lindevej 5A · 5750 Ringe · 72 53 19 00
socialtilsynsyd@fmk.dk
www.socialtilsynsyd.dk

Marts 2019
Oplag: 3.000 stk.

Indhold

Ros, politiske bølgeskulp og stadig udvikling af Socialtilsyn Syd	4
<i>Kommentar v/tilsynschef Peter Bjerregaard Andersen</i>	
Bestanden af plejefamilier under lup	8
Ung plejefamilie: For vores familie giver et plejebarn rigtig god mening	16
Ældre plejefamilie: Vi har aldrig fortrudt beslutningen om at blive plejefamilie	18
Ikke benchmarking af gode tilbud – men så alligevel	20
Privat opholdssted: Tilsynet udfordrer os på en positiv måde	22
Offentligt botilbud: Man bliver klogere med tilsynet	24
Plejefamilien: Overgangen til socialtilsynet har givet os nye muligheder	26
Fortrolighed med kvalitetsmodellen øger kvaliteten i plejefamilier og tilbud	28
Snitflader mellem tilsynsmyndigheder – Må den dør være låst eller ej?	30
Vi er blevet skarpere på vores myndighedsområde	32
Magtanvendelse – balancen mellem fællesskab og selvbestemmelse	34
Nyt fokusområde i Socialtilsyn Syd: Indberetning af magtanvendelse	37
STS+ – Vi kan mere, end vi skal	40
Tre kunder om deres oplevelser med STS+	42
De tre første driftsår i tal	44
Socialtilsyn Syd – indtægter i 2018	51

Ros, politiske bølgeskvulp og stadig udvikling af **Socialtilsyn Syd**

Et intenst nationalt fokus på de sociale tilsyn i det meste af 2018 endte foreløbigt ud i ingenting. I Socialtilsyn Syd var der en stadig stræben efter at gøre tilsynsfagligheden så skarp som muligt.

Kommentar af tilsynschef i Socialtilsyn Syd
Peter Bjerregaard Andersen

2018 blev et begivenhedsrigt år – dog mest på de ydre linjer.

I maj kom Socialstyrelsens evaluering af de første fire år med de nye socialtilsyn. Hovedpointen i evalueringen var, at de politiske intentioner med reformen var blevet indfriet, og at de centrale elementer i reformen var blevet gennemført. For både mig som tilsynschef og for mine medarbejdere var det samtidig glædeligt at kunne læse, at mellem fem socialsyn, som alle står stærkt, står Socialtilsyn Syd særligt godt på flere vigtige områder.

Socialtilsyn Syd har relativt færrest sociale tilbud og plejefamilier, som klager til Ankestyrelsen over vores afgørelser. Uanset den lave klageprocent er det samtidig Socialtilsyn Syds afgørelser, som Ankestyrelsen i størst omfang stadfæster.

Det er også glædeligt, at både plejefamilier og særligt døgntilbud i 'udpræget høj grad' oplever, at Socialtilsyn Syds tilsynskonsulenter er fagligt kompetence og stiller relevante spørgsmål. Evalueringen viser også, at Socialtilsyn Syd hurtigst har fulgt det kursskifte, som lov om socialtilsyn udstak i forhold til kommunernes tidligere tilsynspraksis, om at uanmeldte tilsynsbesøg nu skal benyttes som metode helt på linje med anmeldte tilsynsbesøg overfor alle tilbud og plejefamilier.

Socialstyrelsens evaluering satte samtidig lys på en række forskelligheder i tilsynspraksis tilsynene imellem. Nogle af disse – f.eks. forskellen i størrelsen på tilsynstaksterne og forskellen på niveauet for afslag på godkendelser – har ikke givet anledning til nævneværdig debat.

Ensartethed eller bedst praksis

Mest opmærksomhed har forskelle i brug af sanktioner fået – både forskel i hyppigheden af de tildelte sanktioner og forskel i, hvor ofte socialtilsynene anvender sanktioner overfor forskellige typer af tilbud. Socialstyrelsen skriver i sin evaluering, at der på den baggrund er "potentiale for en mere ensartet praksis på området".

Det statslige fokus på manglende ensartethed kalder på nogle betragtninger om forholdet mellem ensartethed og det at udvikle den bedste tilsynspraksis. For ens kan man jo altid blive – man skal blot enes om at sigte efter laveste fællesnævner!

At dette kan være en dårlig idé, kan være umiddelbart indlysende. Uens tilsynspraksis kan nemlig være betinget *både* af lokale forskelle i f.eks. tilbudssammensætning og af tilfældige udsving, der kan virke dramatiske, fordi tallene er så små. Derfor er det vanskeligt at vurdere, om en konstateret uensartethed er problematisk eller ej.

Dynamisk tilgang at foretrække

Uens praksis kan også være betinget af, at vi fem socialtilsyn prioriterer at gennemføre forbedringer i tilsynspraksis i forskellig rækkefølge – f.eks. begrundet i det enkelte socialtilsyns dialog med den regionale KKR-organisation eller ud fra interne organisatoriske forhold. Eller at vi p.t. har forskellige erfaringer med, hvad der tilsynsfagligt giver de bedste resultater.

Socialtilsyn Syd ligger f.eks. lavt i antal påbud til tilbud sammenlignet med de øvrige socialtilsyn. Det kan skyldes flere ting: en statistisk tilfældighed, lokalt begrundede forskelle og/eller Socialtilsyn Syds tilsynskonsulenters bevidste "spørg før du skyder"-tilgang. Hvordan man – med disse forskelle in mente – skulle kunne udforme konkret tilsynsfaglig vejledning i forhold til en mere ensartet, systematisk og fagligt kompetent tilgang til tilsynenes sanktionsbeføjelser, er umiddelbart svært at se.

Socialtilsynene skal ikke gå frem i ensartet takt. Det ville gøre udviklingen af tilsynspraksis både mere langsom og ressourcetrækkende pga. et stort behov for indbyrdes koordinering. Nej, vi får uden tvivl udviklet det bedste socialtilsyn samlet set, når hvert socialtilsyn bruger egne styrkepositioner, erfaringer samt særlige lokale behov og samarbejdsfora til at løfte praksis i eget tilsynsområde og sideløbende i samspil med de

øvrige socialtilsyn og Socialstyrelsen er parat til at "adoptere" det bedste fra de andre socialtilsyn ind i egen tilsynspraksis.

En sådan mere fleksibel og dynamisk model for udvikling af tilsynspraksis er også at foretrække, fordi det fortsat ofte ikke er indlysende, hvilken nuværende tilsynspraksis der umiddelbart vil være at foretrække som den fælles standard. Fordi tilsynsfagligheden indenfor rammen af lov om socialtilsyn fortsat er en "ung" faglighed, er der stadig brug for i en åben dialog med tilbud og interessenter at lade forskellige tilgange stå deres prøve i virkeligheden. Derudfra kan socialtilsynene udfordre og udforme, hvad der er den bedste tilsynspraksis – altså udover, hvad lov om socialtilsyn i sig selv foreskriver.

Dette synes – i al fald indirekte fortolket – også at være Socialstyrelsens egen erkendelse. For styrelsen er nemlig, når det kommer til stykket, meget tilbageholdende med – på grundlag af deres tilsynsfaglige indsigt og vurderinger – at formulere konkret faglig vejledning til socialtilsynene om, hvad der på forskellige delområder er den bedste tilsynspraksis.

Lovrevision udskudt

Henover sommeren og efteråret 2018 holdt vi vejret. For hvor langt ville politikerne gå i en detailregulering af lov om socialtilsyn? Godt

hjulpet på vej af en række mediesager med en kritisk vinkel på det socialfaglige (herunder det økonomiske) tilsyn, udspillede der sig en – ofte hed – politisk debat om den revision, der fra lovens tilblivelse var lagt op til efter Socialstyrelsens evaluering. Mange områder var i spil: større ensartethed ift. sanktioner, strammere styring af medarbejdernes uddannelsesbaggrund, indskrænkning af tilbuddenes økonomiske muligheder etc. På de fleste af disse områder var Socialtilsyn Syds holdning klar: “If it ain’t broken, don’t fix it” – eller på jævnt dansk: “Hvis noget ikke er i stykker, skal man ikke reparere på det.” Længe så det dog ud til, at der var politisk flertal for at give de fem socialtilsyn flere “muskler”.

Langt mindre opmærksomhed fik de områder, hvor der efter Socialtilsyn Syds mening er behov for en let revision af lov om socialtilsyn. Fx at lovgivningen i dag ikke tager højde for, at et koncernlignende tilbud kan flytte sit hovedsæde og dermed skifte tilsynsmyndighed lige midt i en kulegravning af et muligt problematisk forhold. Eller at samme koncernlignende tilbud kun skal aflevere beskrivelser af deres interne transaktioner i budgettet – men ikke på regnskabet skal vise, hvad de rent faktisk har haft af transaktioner.

Derfor var det med blandede følelser, at vi på falderebet af 2018 måtte konstatere, at der var gået “storpolitik” i forhandlingerne om lovrevisionen, og at denne var udsat på ubestemt tid. Selvfølgelig var det glædeligt, at der ikke blev vedtaget

tilsynsfagligt uhensigtsmæssige detailreguleringer. Større muskler er jo ikke nødvendigvis mere hensigtsmæssige. Men det var samtidig ærgerligt – set med en tilsynschefs øjne – at politikerne ikke kunne blive enige om i det mindste at gennemføre de få og små revisioner af loven, der faktisk var tiltrængte.

Antallet af plejefamilier

Også på andre områder er der – måske – behov for tiltag, der ligger ud over f.eks. Socialtilsyn Syds rolle og beføjelser. I denne årsrapport ser Socialtilsyn Syd nærmere på de seneste tre års udvikling på en række udvalgte områder. Et af dem – familieplejeområdet – springer i øjnene og bør få opmærksomhed – gerne på Christiansborg men først og fremmest på kommunalt plan. Trukket lidt hårdt op er antallet af nygodkendte plejefamilier faldet de seneste tre år, frafaldet af nygodkendte plejefamilier har de seneste tre år været relativt stort, og der er en relativt stor andel af plejefamilierne, der er 50–59 og 60+ år, og som derfor må forventes at trække sig som plejefamilier i de kommende år. Spørgsmålet skal derfor lyde: Er der tilstrækkeligt fokus på, hvordan kommunerne tiltrækker, støtter, superviserer og på anden måde fastholder et tilstrækkeligt antal plejefamilier til at løfte de mange anbringelsesopgaver, politikerne på Christiansborg forventer, plejefamilier løfter?

De indre linjer

På de indre linjer var 2018 et tilfredsstillende år. Socialtilsyn Syd arbejdede med fortsat at

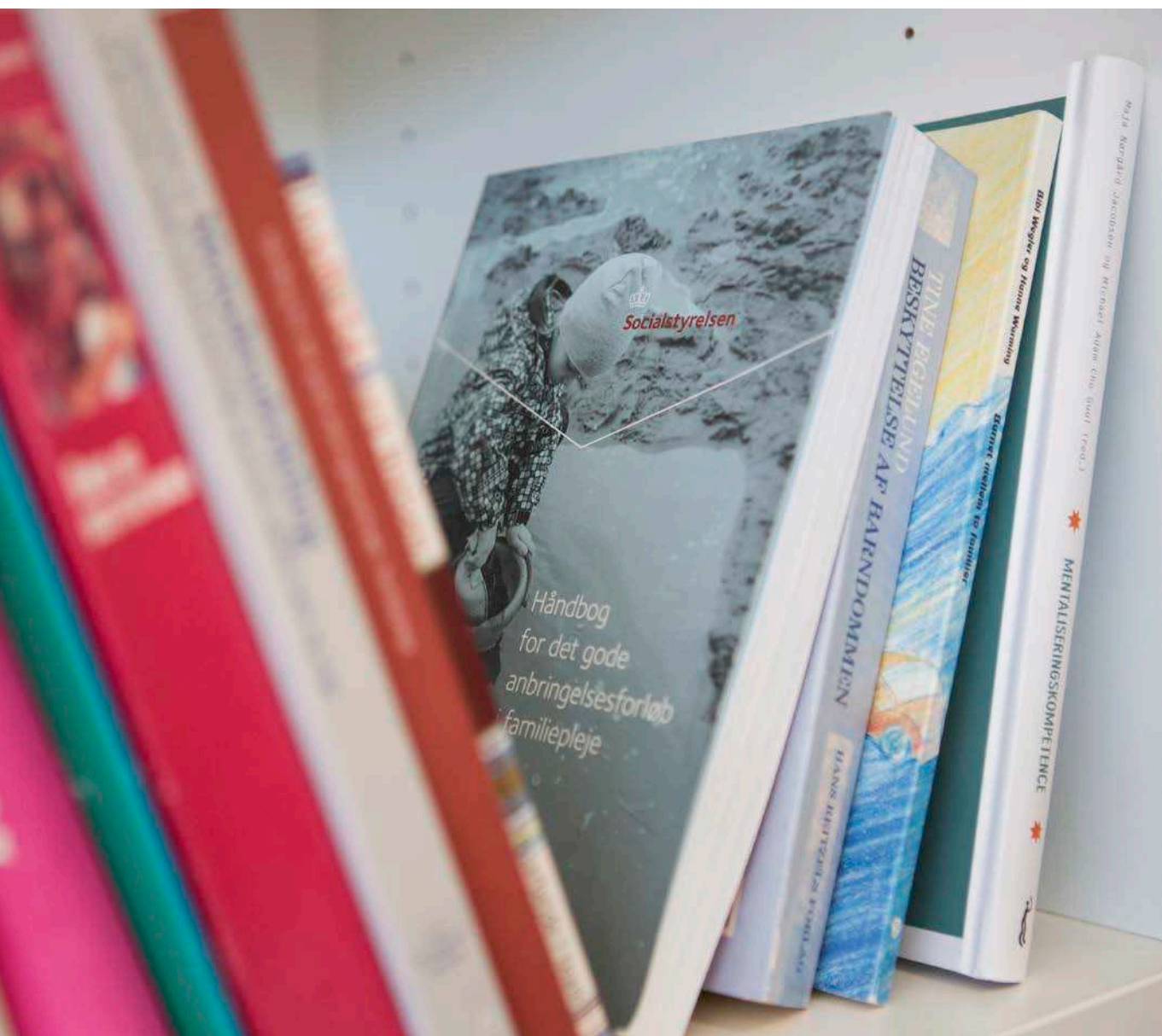
kvalificere vores tilsynsfaglighed og -praksis. Tre områder fortjener en særlig omtale, som i øvrigt uddybes andetsteds i årsrapporten.

Det første er vores arbejde med at håndtere indberetninger af magtanvendelser, så vi opnår større viden og kan optimere vores tilsynspraksis.

Det andet er, at vi til stadighed arbejder med at skærpe vores praksis ift. grænsefladerne til andre tilsynsmyndigheder. Vi glæder os her over Ankestyrelsens klare udmelding om snitflader mellem tilsynene og over det projekt, vi sammen med de øvrige socialtilsyn deltager i med Arbejdstilsynet.

Det tredje er, at vi fortsat bliver bedre til at formidle til både tilbud og plejefamilier, hvad vi opfatter som det gode samarbejde mellem os og dem. At kvalitet langt fra kun handler om kvalitetsmodellens scorer men i mindst lige så høj grad om tilbuds og plejefamiliers evner og lyst til at arbejde med egne kompetencer.

At Socialtilsyn Syd under varemærket STS+ samtidig med dette arbejde i 2018 var i stand til både at udvide viften af tilkøbsydelse, at øge mængden af solgte "varer" og at få udelt ros fra kunderne, skyldes en engageret og yderst fagligt kompetent medarbejderskare, som det er en glæde at stå i spidsen for.

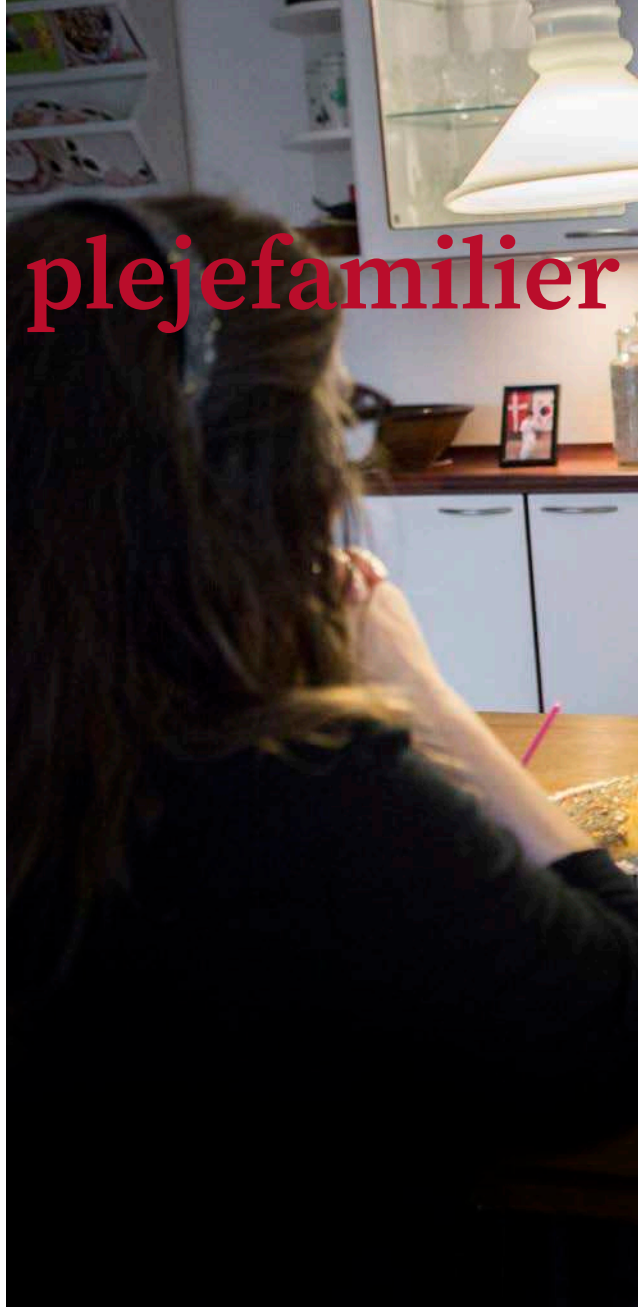

Bestanden af plejefamilier

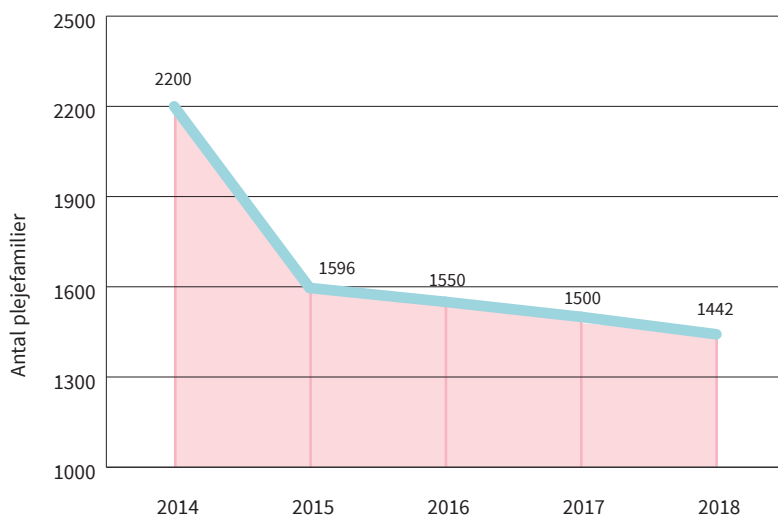
Lige nu er der ledige pladser nok, også til plejebørn med høj belastning. Men bliver det ved? Data fra de seneste tre år viser nogle tendenser i forhold til rekruttering og fastholdelse af plejefamilier, der skal sættes fokus på.

Da Socialtilsyn Syd overtog opgaven med at godkende og føre tilsyn med alle plejefamilier i Region Syddanmark – bortset fra Faaborg-Midtfyn Kommunes – fulgte cirka 2200 plejefamilier (brutto) med. Inden udgangen af 2014 var dette tal faldet til godt 1590 (se **Figur 1**). En del plejefamilier ønskede ikke at indgå i en regodkendelsesproces, og nogle fandt omlægningen til de nye tilsyn et passende tidspunkt at stoppe eller lade sig konkret godkende i deres stedlige kommune til de plejebørn, de havde.

De sidste tre år har Socialtilsyn Syd oplevet et svagt, årligt fald i antallet af plejefamilier, så antallet ved udgangen af 2018 var på 1442 plejefamilier. Af de 1442 plejefamilier var 12 familier godkendt som kommunale plejefamilier (se **Tabel 1**). Cirka en tredjedel var godkendt til børn

Figur 1: Antal plejefamilier i Socialtilsyn Syd fra 2014-2018

Kilde: Socialtilsyn Syd

Tabel 1: Antal plejefamilier og belastningsgrad

Belastningsgrad	Antal plejefamilier	Andel i %
Højeste belastningsgrad	12	0,8%
Høj belastningsgrad	473	32,8%
Middel belastningsgrad	820	56,9%
Lav belastningsgrad	135	9,4%
Ikke oplyst	2	0,1%
Hovedtotal	1442	

*Kilder: Data om plejefamilier stammer fra tilsyn.dk og Tilbudsportalen.
De oplysninger, der fremgår af tabellen, stammer fra datatræk af d. 5/12-2018.*

Tabellen viser antallet af plejefamilier hos Socialtilsyn Syd og belastningsgrad. Plejefamilierne er kategoriseret efter den højeste belastningsgrad, de er godkendt til.

med høj belastning og godt halvdelen godkendt til børn med middel belastningsgrad. Hver tiende havde alene godkendelse til plejebørn med lav belastning.

Alderssammensætning af plejefamilierne

Indimellem hører man betragtninger som: "De fleste plejefamilier er godt oppe i årene" fulgt af den bekymring, at alle disse plejefamilier derfor stopper på grund af alder i løbet af kort tid. Socialtilsyn Syds analyse af, hvordan plejefamilierne fordeler sig aldersmæssigt – set i forhold til den belastningsgrad, som plejefamilierne er godkendt til – viser, at denne bekymring, der er "hængt op på" plejefamiliernes alder, ikke aktuelt har hold i tallene (se **Tabel 2**).

Den største gruppe plejefamilier (718 ud af de 1434 familier, der er tal for), er mellem 50 og 59 år, og den næststørste gruppe (418 familier) er mellem 40 og 49 år (se **Tabel 2**). At de fleste plejefamilier er mellem 40 og 59 år, er fint ud fra mange parametre: De fleste har "overstået" egne små børn, de har fundet sig til rette i (arbejds-)livet og har overskud og kompetencer til at påtage sig en opgave som plejefamilie.

Først som den tredjestørste gruppe følger plejefamilier, der er 60+ år – nemlig 227 familier.

Men tallene viser dog også, at der er grund til at holde øje med udviklingen. Der er kun få plejefamilier mellem 20 og 39 år – nemlig 71 familier. Så

mens man må formode, at de 227 plejefamilier på 60+ år stopper indenfor få år, kommer der i dag kun få "unge" plejefamilier ind i bestanden.

– Den aldersmæssige fordeling i familierne risikerer at blive mere skæv i årene, der kommer, medmindre man fortsætter ud ad den vej, som Socialtilsyn Syd allerede er slået ind på – nemlig at være meget tydelige på, at også unge familier er velkomne i viften af plejefamilier – hvis de har kompetencerne. Den unge plejefamilie, vi har besøgt i Bylderup Bov, er et godt eksempel på dette, siger afdelingsleder for familieplejeområdet Niels Vingum Haugaard.

Antal (ledige) pladser

De 1442 plejefamilier, der var i Socialtilsyn Syds område ved udgangen af 2018, havde tilsammen 3017 pladser. I **Tabel 3** er familierne inddelt efter, om de er godkendt til 1, 2, 3, 4, 5 eller 6 plejebørn, og der er derudover lavet en opdeling af, hvordan de ledige pladser fordeler sig på disse familier. Tabellen viser, at familierne procentuelt fordeler sig ens ift. antal pladser og antal ledige pladser.

Med andre ord synes udbuddet af plejefamilier med forskelligt antal godkendte pladser at matche fordelingen i efterspørgslen.

Mere bemærkelsesværdigt er det, hvordan det reelle antal ledige pladser fordeler sig (se **Tabel 4**). Ved udgangen af 2018 var der 623 ledige plad-

Tabel 2: Belastningsgrader i forhold til plejeforælders aldersgruppe

Belastningsgrad	Aldersgruppe								I alt plejefamilier
	20-39		40-49		50-59		60+		
Kommunale plejefamilier	0	0%	2	17%	8	67%	2	17%	12
Høj belastningsgrad	20	4%	119	25%	250	53%	84	18%	473
Middel belastningsgrad	40	5%	263	32%	395	48%	117	14%	815
Lav belastningsgrad	11	8%	34	25%	65	49%	24	18%	134
Hovedtotal	71		418		718		227		1434

Kilder: Data om plejefamilier stammer fra tilsyn.dk og Tilbudsportalen. De oplysninger, der fremgår af tabellen, stammer fra datatræk af d. 5/12-2018.

Årsagen til, at antallet af plejefamilier veksler mellem tabel 1 og 2 er, at der er nogle få plejefamilier, hvor alder og belastningsgrad mangler.

Tabellen viser sammenhængen mellem plejefamiliernes belastningskategori og alderen på den primære plejeforælder. Den tilhørende procentfordeling viser, hvor stor en del af det samlede antal pladser i de enkelte belastningskategorier, de enkelte aldersgrupper udgør. F.eks. udgør aldersgruppen 40-49 17% af de plejefamilier, der er godkendt til højeste belastningsgrad.

Tabel 3: Antallet af godkendte og ledige pladser i plejefamilierne

Antal godkendte pladser i plejefamilierne	Antal plejefamilier	Antal pladser		Antal ledige pladser	
1 barn	430	430	14,3%	85	13,6%
2 børn	596	1192	39,5%	257	41,3%
3 børn	282	846	28,0%	185	29,7%
4 børn	122	488	16,2%	88	14,1%
5 - 6 børn	12	61	2,0%	8	1,3%
Antal i alt	1442	3017	100,0%	623	100,0%

Kilder: Data om plejefamilier stammer fra tilsyn.dk og Tilbudsportalen.

De oplysninger, der fremgår af tabellen, stammer fra datatræk af d. 5/12-2018.

Tabellen viser, hvor mange pladser plejefamilierne er godkendt til, og hvor mange af disse pladser der er ledige. Den tilhørende procentfordeling viser, hvordan de ledige pladser fordeler sig i forhold til antallet af godkendte pladser i plejefamilierne.

ser (ud af i alt godt 3000 pladser). 201 af disse ledige pladser står opgjort som pladser til børn med høj belastning (selvom tallet teknisk set godt kan være lavere, idet pladserne rubriceres efter den højeste belastningsgrad, en plejefamilie er godkendt til). 353 af de ledige pladser var til børn med middelbelastning. Ifølge tallene er der altså ikke – som man nogle gange kan få indtryk af fra tilkendegivelser i de faglige miljøer – vold-

som mangel på pladser til især børn med høj belastning. Dette sagt både med den usikkerhed, der ligger i opgørelsesmetoden, og med respekt for, at der set fra de enkelte kommuner godt kan være et udækket behov for specifikke plejefamilier til konkrete plejeopgaver, der enten kræver særlige kompetencer, en særlig geografi eller plads til f.eks. en stor søskendeflok.

Tabel 4: Ledige pladser fordelt på belastningsgrad

Belastningsgrad	Ledige pladser	Andel i %
Kommunale plejefamilier	4	0,6%
Høj belastningsgrad	201	32,3%
Middel belastningsgrad	353	56,7%
Lav belastningsgrad	65	10,4%
Hovedtotal	623	100,0%

Kilder: Data om plejefamilier stammer fra tilsyn.dk og Tilbudsportalen.

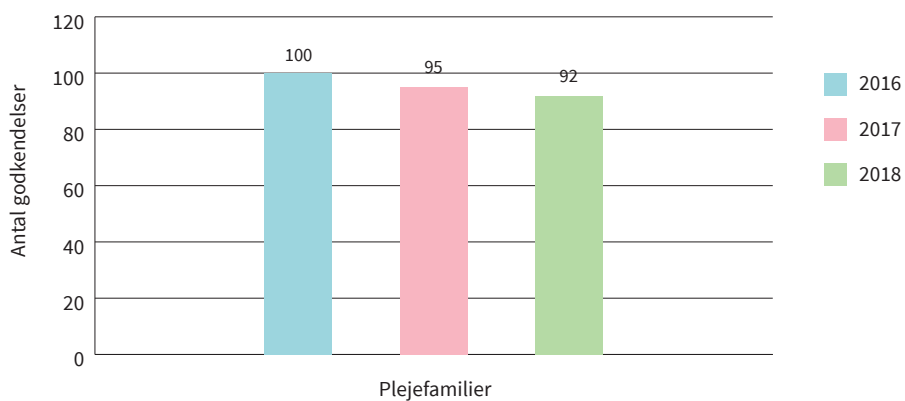
De oplysninger, der fremgår af tabellen, stammer fra datatræk af d. 5/12-2018.

Tabellen visersammenhængen mellem plejefamiliernes godkendte belastningsgrad og antallet af ledige pladser. Bemærk, at pladserne er kategoriseret ud fra, hvilken belastningsgrad en plejefamilie højst er godkendt til. Det vil sige, at af 201 ledige pladser i familier med godkendelse til høj belastning kan nogle af de ledige pladser godt være til plejebørn med middel og lav belastningsgrad.

Figur 2: Antal nygodkendte plejefamilier for perioden 2016-2018

Kilder: Data om plejefamilier stammer fra tilsyn.dk

Tallene siger ikke noget om, *hvorfor* der er så mange ledige pladser. Er det f.eks. plejefamilierne selv, der siger “nej tak” til opgaver – og i givet fald hvorfor gør de det? Betyder professionaliseringen af plejefamilierne via grundkursus, kurser og systematiske tilsynsbesøg f.eks., at de er blevet mere opmærksomme på kun at sige “ja tak” til opgaver, hvor de føler, der er det rette match og den rette supervision og støtte? En del tilbagemeldinger fra tilsynskonsulenter tyder på, at plejefamilierne er blevet mere bevidste om, hvilke betingelser de stiller for at tage opgaver ind – lige fra præcise mål for anbringelsen til klare regler om afholdelse af ferie.

Nygodkendelser af plejefamilier

Som det fremgår af **Figur 2**, er antallet af nygodkendelser af plejefamilier faldet lidt i årene 2016, 2017 og 2018. Hvor der i 2016 blev nygodkendt 100 plejefamilier, er tallet for 2018 faldet til 84.

Den faldende tendens *kan* være udtryk for, at det

nu i højere grad end tidligere kun er de “stabile” plejefamilier, der efter de kommunale informationsmøder går videre og søger om og får en godkendelse. Hvis det er tilfældet, er det ikke bekymrende, at tallet af nygodkendelser falder svagt.

Omvendt er der grund til at se nærmere på faldet, hvis det alene – eller i højere grad – skyldes, at der er færre, der har lyst til at være plejefamilie. For hvad er i givet fald årsagen til dette? Kan det – også – skyldes, at potentielle plejefamilier frygter, at opgaverne bliver mere og mere komplekse, uden at støtten tilsvarende vokser?

– Den “nye generation” af mulige plejefamilier har andre forventninger til de vilkår (løn, understøttelse, kurser m.m.), som de tilbydes som plejefamilier. Det kan være medvirkende til, at de ikke finder det attraktivt at søge godkendelse som plejefamilie, siger afdelingsleder Niels Vingum Haugaard.

Plejefamiliers ophør

Relativt mange af de plejefamilier, som Socialtilsyn Syd godkender, ophører igen som plejefamilie. Ifølge Tabel 5 er en tredjedel af de plejefamilier, der blev godkendt i 2015, ikke længere aktive. Tabellen viser også, at tallet falder år for år. Det er f.eks. kun hver tiende af de familier, der blev godkendt i 2017, og kun 4 procent af de 2018-godkendte plejefamilier, der indtil nu er stoppet.

Om den faldende frafaldstendens er udtryk for, at det nu i højere grad lykkes kun at uddanne og godkende de familier, der er stabile i deres ønske om at være plejefamilie, eller om det alene er udtryk for, at det tager tre-fire år, før frafaldstendensen slår rigtigt igennem i tallene, kan man ikke vide. Men hvis det er det sidste, er der grund til bekymring.

En lille indikation får man, hvis man dykker ned i de begrundelser, plejefamilier i 2017 og 2018 har givet Socialtilsyn Syds konsulenter i forbindelse med, at de er ophørt med at være plejefamilie. Af de 236 familier, der ophørte, er det kun fra en god håndfuld, Socialtilsyn Syd har trukket godkendelsen. I resten af sagerne står, at det er "familiens eget ønske".

For en relativt stor gruppe – godt ti procent – handler ophøret om, at familierne ikke har fået opgaver i de første tre år efter godkendelsen. Herefter skulle de søge en fornyet godkendelse, og det har de ikke orket.

For en stor gruppe af de ophørte plejefamilier – cirka en tredjedel – har konsulenterne citeret plejefamilierne for udsagn som "mere tid til egne

børn", "egne fritidsinteresser og egne prioriteringer", "det almindelige job kræver mere af os", "sygdom" mm.

Cirka en sjettedel skriver "alder" – og til denne kategori hører den plejefamilie, vi har besøgt i Vejen (se s. 18). En lidt mindre gruppe bruger ord som, "at de ikke har overskud længere" eller de siger, at de ikke føler, at de har de rette kompetencer.

Plejefamiliernes individuelle begrundelser for ophør tyder på, at der hos plejefamilierne er stor bevidsthed om, hvad de har at tilbyde, og hvornår de skal "trække stikket". Det rejser samtidig spørgsmålet, om der er noget, især kommunerne kan gøre eller tilbyde, for at familierne ændrer deres beslutning.

Fokuspunkter

Socialtilsyn Syd har – med tal for udviklingen i bestanden af plejeforældre og pladser i de seneste tre år – forsøgt at analysere, om der er forhold, der trænger til et nærmere fokus, hvis vi både i Socialtilsyn Syd og på landsplan skal kunne opretholde en tilstrækkelig bestand af kvalificerede plejefamilier.

– Tallene tyder på, at visse skævheder kan vokse sig større, hvis de ikke adresseres. Der er behov for, at dette kommer på dagsordenen, både på nationalt og især på kommunalt plan. I Socialtilsyn Syd understøtter vi gerne tiltag i forhold til rekrutteringen af plejefamilier, men der er ingen tvivl om, at kommunerne står overfor en stor opgave i at rekruttere nok plejefamilier, siger afdelingsleder Niels Vingum Haugaard.

Tabel 5: Aktuel status for plejefamilier, nygodkendt i perioden 2015-2018

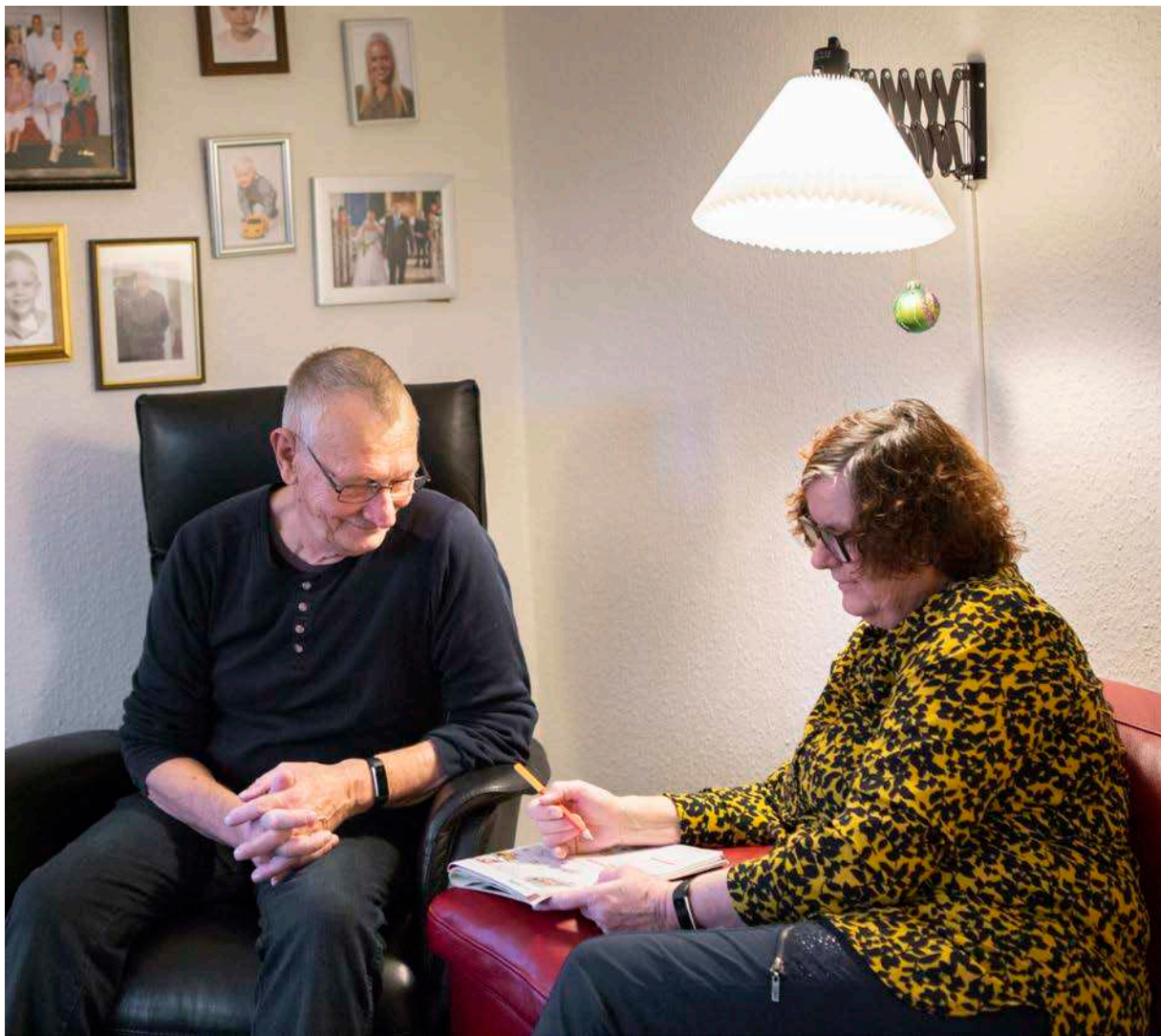
Plejefamilies status	År for nygodkendelse				Total
	2015	2016	2017	2018	
Aktive pr. ultimo 2018	67%	84%	91%	96%	83%
Ophørt pr. ultimo 2018	33%	16%	9%	4%	17%

Kilder: Data om plejefamilier stammer fra tilsyn.dk og Tilbudsportalen. De oplysninger, der fremgår af tabellen, stammer fra datatræk af d. 5/12-2018.

Der kan være flere årsager til, at en plejefamilie ikke længere er aktiv. Det kan f.eks. skyldes frivilligt ophør, flytning til en kommune, der ikke hører til Socialtilsyn Syd eller en tilbagekaldelse af plejefamiliens godkendelse.

Tabellen viser andelen af plejefamilier, der stadig er aktive hos Socialtilsyn Syd, fordelt efter hvilket år de er godkendt. Det vil sige at af hele bestanden af plejefamilier, der blev godkendt i 2015, er 67 % fortsat aktive, mens 33 % ikke længere har en godkendelse.

Plejefamilier – nye kategorier pr. 1.7.2019

I dag inddeles plejefamilier i fire typer ud fra barnets udfordringer:

- Lav belastningsgrad
- Middel belastningsgrad
- Høj belastningsgrad
- Kommunale plejefamilier (til børn med den højeste belastningsgrad)

Fra 1.7.2019 inddeles plejefamilierne i tre typer afhængigt af plejebarnets støttebehov og plejefamiliens kompetencer:

- Almene plejefamilier
- Forstærkede plejefamilier
- Specialiserede plejefamilier

Nuværende plejefamilier inddeles i de nye kategorier på følgende måde: lav og middel belastningsgrad = almene plejefamilier, høj belastningsgrad = forstærkede plejefamilier, kommunale plejefamilier = specialiserede plejefamilier.

For vores familie giver **et plejebarn** rigtig god mening

De er unge, de har fire egne børn under 11 år, økonomien er begrænset, og de er aktivt kristne. Tilsynskonsulenten var i tvivl, om det kunne gå – men kun indtil hun mødte familien. Nu har de et plejebarn på godt et år.

Hvis man ved selvsyn vil se, hvad Socialtilsyn Syd mener med, at man gerne vil have en meget bred vifte af plejefamilier, skal man besøge plejefamilien Heidi og Daniel Mathiesen i den lille by Bylderup Bov ved den dansk-tyske grænse.

Huset myldrer af børn – inklusive et plejebarn på godt et år. Udenfor på det store legeareal græsser to får, og forældrene tager imod med åbenhed og talelyst.

- Vi var da spændte på, om vi ville kunne blive godkendt. Vi spekulerede selvfølgelig på, om vi havde de kompetencer, et plejebarn kræver. Om man kunne bruge os. Og da vi fortalte om vores økonomi i den indledende telefonsamtale, tøvede de da også lidt, fortæller 33-årige Heidi Mathiesen.

På det tidspunkt havde Heidi Mathiesen gået hjemme med familiens børn et par år. Pengene var små, men med sparsommelighed slog de til. Parret, der havde kendt hinanden siden 8.-9. klasse, blev gift som 19-årige og kunne midt i tyverne konstatere, at de havde opnået alt det, de gerne ville: en stor familie, et nedlagt landbrug som den fysiske ramme for hjemmet, og muligheden for, at Heidi kunne gå hjemme. Men der manglede noget – og Heidi Mathiesen, der havde oplevet andre i menigheden være plejefamilie, var ikke i tvivl om, at et plejebarn ville give rigtig god mening.

Konsulenten gik tæt på

De indledende samtaler med Socialtilsyn Syd oplevedes af familien som "diffuse". For hvad var egentlig kravene, og hvor meget talte den begrænsede økonomi og den kristne livsstil med bordbøn, andagt og kirkegang. At Socialtilsyn Syd fortalte, at man ville se på "det samlede billede", hjalp ikke det store. Men familien endte med at søge og fik det første hjemmebesøg.

- Tilsynskonsulenten gik tæt på. Og selvom vi ikke har nogen hemmeligheder og ikke noget at skamme os over, var det da hårdt. Især fordi man åbner døren lidt ydmyg og med den der tilgang, at "vi vil gerne, må vi godt?" siger Heidi.

Samtalen kom til at kredse om økonomien og familiens kristne livssyn. Altså dér, hvor den stikker af fra det gængse. Både Heidi og Daniel syntes samtidig, at der blev fokuseret meget på det negative ved at være plejefamilie, og om familien mon mente, at de kunne stå distancen.

- Konsulenten fortalte os efterfølgende, at hun lige ville fornemme, om vi væltede i stormvejr. Fordi man som plejefamilie godt kan komme ud i hårde situationer. I dag kan jeg godt forstå hensigten, men det tog mig lige lidt tid at komme overens med, siger Heidi, mens Daniel supplerer:

- Havde man været i tvivl, var man nok sprunget fra. Også fordi der blev fokuseret mere på de negative sider ved at være plejefamilie end de mange solskinstimer, vi nu ved, der er i det.

Men familien var *ikke* i tvivl og meldte sig til grundkursets 2x2 dage. Især for Daniel Mathie-

sen var kurset en øjenåbner, som han ville ønske, han havde haft, før han fik sine egne børn.

– Jeg er uddannet smed og kommer fra landet. Der er meget, der giver mening nu. F.eks. at Heidi tidligere bebrejdede mig, når jeg ikke talte nok med vores børn, hvis de var kedede af det, forklarer Daniel.

Ved det andet hjemmebesøg var familien stille og roligt nået frem til, at de bare måtte vise, hvem de var. At de beder borbøn, at de læser Bibelen for deres børn og prøver at bygge deres liv sammen på ærlighed og menneskelige værdier men på ingen måde er sekteriske. At Daniels arbejde som maskinoperatør er nok til, at de kan få opfyldt deres behov. At de ikke ville have et plejebarn for pengenes skyld, men at arbejdet som plejefamilie ville give dem mulighed for at lade Heidi fortsætte med at være hjemmegående til glæde for alle. At de kun ville have et lille barn (selvom de oplevede et mildt pres for at være åbne for at tage børn og unge op til 18 år), fordi de kunne se sig selv og deres børn i det.

Ventede ni måneder

I juni 2017 kom så godkendelsen. Tilsynet vur-

derede, at de “til fulde” indfrie Kvalitetsmodellens kriterier og havde de menneskelige og faglige kompetencer, der kunne sikre et plejebarn tryghed med nære og stabile relationer.

De kom til at vente ni måneder på deres plejebarn. Ni måneder, hvor de øvede sig i at holde fast i deres ønske om et fuldtidsplejebarn, også når de blev tilbudt andre opgaver.

I dag består familien af syv medlemmer. Børnene har taget godt imod det nye familiemedlem, og familien 'overlevede' det første uanmeldte tilsyn – selvom det faldt formiddagen efter en aften med gæster. Både Heidi og Daniel ser Socialtilsyn Syd som en god dialogpart.

– For vores familie som helhed har det været rigtigt positivt at blive plejefamilie, siger Daniel Mathiesen.

De deltager med glæde i de kurser, de bliver tilbudt.

– Det giver god mening at høre noget om de nyeste tendenser. Vi skal have noget, der får os i gang med at reflektere, siger Heidi Mathiesen.

Vi har **aldrig fortrudt** beslutningen om at blive plejefamilie

Ægteparret Eva Gravers og Poul Madsen er i slutningen af 60'erne, og deres nuværende plejebarn på 17 år er deres sidste. Tiden med plejebørn har været "nogle gode år".

Eva Gravers og Poul Madsen blev plejeforældre i en moden alder ved en tilfældighed. Socialpædagogen Eva Gravers havde tidligere arbejdet med psykisk syge og hjemløse og havde i en kort periode taget hånd om et barn, hvis mor skulle indlægges. I et senere job i kommunen var der en syv måneder gamle baby, der skulle anbringes akut. Her tilbød hun og hendes mand babyen et hjem som en midlertidig foranstaltning.

– Tiden gik uden en løsning, og vi spurgte kommunen, om vi måtte blive plejeforældre for hende. Dengang var vi 50 og 52 år, så det krævede

nogle ekstra overvejelser fra kommunen, før den sagde ja, husker Eva Gravers.

Det nu 17-årige plejebarn bor stadig ved familien. Senere kom der endnu et barn til. Igen ved en tilfældighed. Det første plejebarn havde svært ved at danne relationer, så de fandt en legekammerat til hende, som de senere blev aflastningsfamilie for. Denne ordning varede i ni år. I 2015 fik de et nyt barn i aflastning, og da de halvandet år senere sagde farvel til hende, meddelte de Socialtilsyn Syd, at de ikke ønskede flere plejeopgaver.

Godt, at egne børn var flyttet

To årtier som plejefamilie er det blevet til. Det har i alle årene været Eva Gravers, der har taget sig af alle møderne og fagligheden udadtil, mens Poul Madsen, der arbejdede med at lave møllevinger på LM Glasfiber, har været ham med hyggelegene, gåturene hånd i hånd og godnatritualet. Som de sidder og tænker tilbage på årene som plejefamilie, er de enige om, at det for dem har været godt, at deres egne tre børn på nu 40, 45 og 48 var flyttet, da det første plejebarn rykkede ind. Det har betydet, at de i alle årene har kunnet koncentrere sig om deres plejebørn.

Så meget, at de på et tidspunkt flyttede fra den lille by Dons til en villa i centrum af Vejen tæt på plejebarnets nye specialskole.

– Vores plejebarn trivedes hverken med sin daværende skole eller med taxaordningen. Vi sagde til kommunen: Find et ordentligt tilbud til hende, så flytter vi derhen. Det har været så godt for hende og dermed også for os, siger Eva Gravers.

Og socialtilsynet – hvad har det betydet for deres måde at være plejefamilie på?

– Det er godt nok, at Socialtilsyn Syd kommer. Men alligevel kan man godt føle sig kigget over skulderen. Og jeg elsker da ikke at lave de der skemaer, men det skal jo gøres, siger Eva Gravers og tilføjer, at hun indimellem godt kan fornemme et kollektivt suk fra en forsamling plejefamilier, når de bliver orienteret om endnu et skema. For gør man det nu rigtigt, og kan man overskue, hvad ens tilbagemeldinger bliver brugt til?

– Men det er godt, socialtilsynet kommer rundt. Det skræmmer os ikke, siger Poul Madsen.

Opbakning fra kommunen og socialtilsynet

Set i bakspejlet kan Eva Gravers godt savne, at de var blevet bedre forberedt på, hvad der kunne komme af udfordringer f.eks. ved et barn med en alkoholskade – at det måske først ville sove rigtigt om natten, når det var 10-11-12 år. Ikke at det ville have fået dem til at springe fra – men måske kunne det have været godt at vide.

Poul er skruet lidt anderledes sammen.

– For mig har det virket, at jeg først har fået de naturlige følelser, og så har jeg håndteret de udfordringer, der er kommet.

De er nu enige om det meste. Også om, at de har fået god opbakning fra kommunen og Socialtilsyn Syd. De har aldrig fortrudt, at de besluttede at blive plejefamilie. De tunge ting har de har tacklet undervejs sammen, og det har været gode år.

Ikke benchmarking af **gode tilbud** - men så alligevel...

Åbenhed, nysgerrighed, viljen til dialog og lysten til at arbejde med kvaliteten til gavn for borgerne. Det er egenskaber, Socialtilsyn Syd som tilsynsmyndighed sætter højt hos tilbud og plejefamilier.

Når en tilsynskonsulent hører en plejefamilie sige, at “det er svært, at I er inde at pille i mit allerinderste”, og konsulenten alligevel oplever, at plejefamilien er i stand til at tage en åben og ærlig dialog om det svære, så er det en vigtig markør for kvalitet i plejefamilien.

Når medarbejdere og ledelse på et tilbud siger, at det var “frustrerende”, at tilsynskonsulenten

spurgte til deres vigende efteruddannelsesaktiviteter – men efterfølgende viser, at spørgsmålet har givet anledning til nogle frugtbare, faglige diskussioner internt, så ser konsulenten et tilbud, der viser, at det har lyst til at arbejde med kvaliteten.

Eller når en tilbudsleder som svar på et meget direkte spørgsmål fra tilsynskonsulenten om

de fysiske rammer på en planlagt ny enhed set i forhold til målgruppen siger: “det var da et godt spørgsmål, jeg vender lige tilbage” – og rent faktisk viser, at refleksionerne efterfølgende har stået i kø, så noterer konsulenten sig, at tilbuddet har viljen til dialog og nysgerrighed overfor at se på egen praksis.

Udtryk for kvalitet

Eksemplerne er langt fra udtømmende, og hver dag besøger Socialtilsyn Syd plejefamilier og tilbud, der sætter en ære i at arbejde med deres faglighed og kvalitet. Når vi har udvalgt netop disse tre tilbud – et privat opholdssted/botilbud, et offentligt botilbud og en plejefamilie – og interviewet dem om deres samarbejde med Socialtilsyn Syd, er det således ikke for at sige, at lige netop de tre tilbud er ufejlbarlige, eller at de gør det bedst sammenlignet med andre tilbud.

Men det er tre tilbud, der gør det godt. Ikke bare målt med scorer på kvalitetsmodellens temaer, men mindst lige så meget i deres måde at arbejde sammen med tilsynskonsulenten, når denne kommer anmeldt og uanmeldt og – for tilbuds vedkommende – på alle tidspunkter af døgnet.

Det er samtidig tilbud, der fagligt og professionelt kan se, at det risikobaserede tilsyn, som Socialtilsyn Syd har arbejdet med at udvikle, medfører, at de indimellem skal skifte tilsynskonsulent. Også selvom det medfører, at de mister relationen til en efterhånden kendt person, som de føler sig tryk ved, vil dem det godt. Som et af tilbuddene siger: “Vi skal også vise de unge, at vi kan håndtere en ny tilsynskonsulent. Hvis vi bliver negative, smitter det af på de unge.”

Også dét er udtryk for kvalitet.

Tilsynet udfordrer os på en **positiv måde**

Det private opholdssted/botilbud Morsbøl Kollegiet opfatter Socialtilsyn Syds besøg som en hjælp – og tilsynskonsulenten kan mærke, at tilbuddet bruger hendes input konstruktivt.

Morsbøl Kollegiet nær Billund var en smule skeptisk, da lov om socialtilsyn trådte i kraft. For ville det nye tilsyn nu kunne se og værdsætte, hvad stedet stod for, lige så godt som det grundige og kritiske kommunale tilsyn, man var vant til fra de daværende fire årlige tilsynsbesøg fra konsulenter, man havde kendt siden 2007.

– Men det nye tilsyn blev en god oplevelse. I kom ikke ud med den holdning, at “nu skal vi finde alt det negative.” Det er kontrol, det er vi godt klar over. Men vi oplever en meget konstruktiv dialog, siger leder Dorthe Rosengreen Christensen, mens tilsynskonsulent Helle Jensen og de to medarbejdere, der har sagt ja til en samtale om “det gode tilsyn”, nikker samstemmende.

Da Morsbøl Kollegiet på et tidspunkt ønskede at ændre målgruppen fra 15–23 år til 15–30 år, blev det tydeligt, hvad denne konstruktive dialog kunne i praksis. Tilsynskonsulent Helle Jensen var nemlig inde at spørge om en række ting.

– Jeg kunne godt se, at I som personale havde de rette kompetencer. Men samtidig var jeg nysgerrig ift. den måde, I beskrev jeres metoder på Tilbudsportalen, og hvordan metoderne blev omsat til fællesfaglig praksis. Og jeg pegede på, at kun få af medarbejderne var i gang med noget efteruddannelse, siger Helle Jensen og smiler ved tanken om, hvad der kom ud af de lidt uskyldige spørgsmål.

Dengang – for et par år siden – var reaktionen i første omgang, at “det har vi da styr på”. Men da Helle Jensen var taget hjem, begyndte en refleksionsperiode, der i starten godt nok var “frustrerende”, men som gav anledning til en række faglige tiltag, som stedet er glade for i dag. Der blev kigget en ekstra gang på Tilbudsportalen – hvad skulle ind, og hvad skulle ud. Man fik beskrevet metoderne og den daglige praksis tydeligere – blandt andet i dialog med de unge på stedet – og man drøftede, om flere skulle på efteruddannelse.

– Du udfordrede os, og fik os til at tænke på, om vi kaldte tingene ved deres rette navn. Men jeg opfattede det hele tiden som, at du gerne ville hjælpe os til at blive bedre til at beskrive, hvad vi kan, siger pædagog Maria Jacobsen.

Klappe-en-ged-samtalen

Der er stadig elementer i det nye tilsyn, som både Morsbøl Kollegiet og tilsynskonsulenten skal vænne sig til. Tilbuddet synes – med socialrådgiver Lotte Hansens ord – at processen med kvalitetsmodellen nogle gange godt kan blive lidt firkantet. Samtidig er det tilsynskonsulentens opgave at blive bedre og bedre til både at have kvalitetsmodellen i hovedet og samtidig *bare* have en samtale om det, der er mest relevant lige her og nu – for så bagefter at få “fordelt” samtaleens enkeltelementer på de forskellige temaer og indikatorer i modellen. Tilsynskonsulenten og tilbuddet har også talt om dagsordenen for tilsynsbesøgene. Morsbøl Kollegiet foreslog, at konsulenten talte med ledelsen til sidst.

– Fordi Socialtilsyn Syd er så nyt, havde vi bare lagt en dagsorden på en bestemt måde. Men det giver god mening at tage samtalerne i den rækkefølge, I foreslog, siger Helle Jensen, mens alle husker de mere utraditionelle elementer i de seneste års tilsynsbesøg: “Lad os klappe en ged”-samtalen eller “bag boller med den unge”-tilsynet.

Et punkt, der åbner op for en ny, god debat, er, om tilsynskonsulenten bør gøre det til en tradition f.eks. at komme til stedets årlige julehyggedag med de unges familie – eller til personale- eller bestyrelsesmøderne. Morsbøl Kollegiet vil gerne vise konsulenten så meget som muligt af, hvad det står for. Helle Jensen forstår intentionen men siger:

– Måske kommer jeg en enkelt gang til julehyggen. Eller til et personalemøde. Men for mig er målet at komme på forskellige tidspunkter og til forskellige aktiviteter i løbet af året, så jeg ser så mange forskellige situationer som muligt.

Nye øjne igen

Dette leder naturligt over til, at Helle Jensens tid som tilsynskonsulent for Morsbøl Kollegiet er ved at rinde ud. Alle er enige om, at det fagligt giver god mening. Men personalet er kede af at sige farvel til hende, og det bliver – som leder Dorthe Rosengreen Christensen formulerer det – “slem” for de unge.

– Men vi skal i vores daglige arbejde være omstillingsparate. Vi skal også vise de unge, at vi kan håndtere en ny tilsynskonsulent. Hvis vi bliver negative, smitter det af på de unge. Og det er da også spændende, at der nu kommer nye øjne på os igen, siger hun.

Botilbuddet: Man bliver **klogere** med tilsynet

Tilsynskonsulenten oplever stor imødekommenhed og høj refleksionslyst hos det kommunale botilbud Kompetencekollegiet.

“Jeg har sjældent været her, hvor I ikke har taget noter,” siger hun.

Kompetencekollegiet i Fredericia er blevet skarpere til at beskrive sin faglighed. Der er kommet et styrket fokus på borgernes rettigheder og trivsel, og tilsynsbesøgene sætter som regel en god proces i gang både hos medarbejdere, ledelse og borgere.

Det er der enighed om bordet rundt, hvor Kompetencekollegiets leder, Kirsten Zeberg, og de tre medarbejdere, socialpædagog Camilla Foss, socialrådgiver Trine Bay Jørsel og sygeplejerske Vivi Lone Madsen, sammen med tilsynskonsulent Malene Majlund Fischer skal forsøge at indkredse, hvad der udgør et godt samarbejde mellem et tilbud og tilsynet.

For tilsynskonsulenten er “ærlig dialog” i højsædet i samarbejdet med Kompetencekollegiet.

– Der er kommet en tydelighed ind i tilsynet, og det gør sig også gældende her. At det er resultatet for borgerne, der er det vigtige. Jeg fortæller, hvad jeg ser. Og I fortæller, hvad I laver. Hvis I kan dokumentere, at det er godt for borgerne, er det det vigtigste, siger Malene Majlund Fischer.

Proces og vridemaskine

Lederen af Kompetencekollegiet er vild med de refleksioner, tilsynsbesøgene sætter gang i.

– Malene sætter fokus på nogle ting, hvor jeg tænker: “hov, det havde jeg ikke set. Det skal der styr på.” Vi er blevet meget skarpe på systematikken i vores faglighed og vores praksis. Blandt andet har hun skærpet vores bevidsthed om den metode – trafiklysmetoden – som vi bygger rigtig meget af vores arbejde omkring, siger Kirsten Zeberg.

Et af de emner, der kunne have givet anledning til gnidninger mellem tilbud og tilsyn, var, at Kompetencekollegiet søgte om at åbne en ny afdeling i små lokaler, der måske ikke havde de ideelle udfoldelsesmuligheder, og som ligger tæt på jernbanen. Men med en åben dialog – eller med leder Kirsten Zebergs ord “proces og vridemaskine” – blev det et godt forløb, der endte med et nyt tilbud, der hænger godt sammen.

– F.eks. talte vi om, hvordan man laver socialtræning i et lille køkken. Kirsten sagde, at “det er et godt spørgsmål. Det undersøger jeg lige.” Og jeg, der er socialrådgiver af baggrund, tog en pædagog med på tilsynsbesøg for at få det perspektiv ordentligt belyst, siger Malene Majlund Fischer, der samtidig lægger vægt på, at et tilbud fra hendes side vurderes på, om det har helt styr på, hvad der står i godkendelsesbrevet. Noget, der er blevet mere og mere klart i Socialtilsyn Syds praksis – og som ligger godt i forlængelse af Kirsten Zebergs måde at arbejde på.

– Jeg vil gerne gøre tingene ordentligt, så må det hellere tage noget tid. Og med tilsynet er vi nok blevet mere skarpe på borgernes rettigheder og trivsel, siger hun.

Klogere på borgerne

Også for medarbejderne giver Socialtilsyn Syd

med dets systematik og “stille skarpt på tingen” god mening.

Camilla Foss: I dialogen bliver vi mere klar over, om det vi siger, også er noget, vi gør. Man bliver klogere med tilsynet.

Trine Bay Jørsel: I en travl hverdag får man ikke tid til at reflektere over, hvad man gør. Men så kommer du...

Vivi Lone Madsen: Man kan da godt en gang imellem tænke, at “det var da et satans spørgsmål.” Men der er kommet en tydelighed i besøgene – både de anmeldte og de uanmeldte.

En gevinst ved tilsynet, som alle på Kompetencekollegiet er glade for, er, at tilsynskonsulentene taler med beboerne og måske får gjort deres stemmer mere aktive, end det – i hvert fald nogle gange – lykkes på brugermøderne.

– Ja, du kommer med den der kontrol. Men det betyder ikke, at jeg har en klump i maven, når du taler med vores borgere. Jeg tænker mere, at det er spændende, for det kan være, at det, borgerne siger, kan gøre os klogere, så vi kan gøre det endnu bedre, siger Camilla Foss.

Overgangen til socialtilsynet har givet os **nye muligheder**

Plejefamilien føler sig set af tilsynskonsulenten både fagligt og menneskeligt. Konsulenten har udvidet familiens godkendelse, fordi hun føler sig tryk ved deres kompetencer – også til at sige fra over for opgaver, de ikke kan se sig selv i.

Plejefamilien Karin og Henrik Tittussen tager imod i villaen i udkanten af Odense. Der er dækket op med rundstykker og kaffe – fuldstændigt som der ville være, hvis det var naboen eller et af plejebørnenes forældre, der kom på besøg.

I dag er det tilsynskonsulenten, der er gæst. Ikke på tilsynsbesøg men på almindeligt visit for at tale om, hvordan hun og plejefamilien hver især opfatter samarbejdet. Familien er valgt, ikke fordi den altid scorer fem på alle temaer, men fordi den har noget, som i et tilsynsperspektiv er mindst lige så vigtigt: vilje og åbenhed til at

drøfte sig selv som familie ud fra de temaer, der ligger i kvalitetsmodellen.

Og for nu lige at blive ved scorerne: Plejefaren husker tydeligt, da han fandt ud af, at han var årsagen til, at de i starten af det nye tilsyn scorede 3 på temaet “Kompetencer”.

– Det var jo en bedømmelse, som vi ikke var helt enige i. For kunne det være rigtigt, at årsagen var, at jeg ikke havde det antal kursusdage, man gerne så fra Socialtilsyn Syds side? Var det virkeligt vigtigt for arbejdet som plejefar? Men

så prøvede jeg at mærke efter og fandt ud af, at jeg nok var lidt for ærekær. Og jeg besluttede at steppe lidt op på de der kursusdage, når de var relevante, siger han.

Senere besluttede han sig til at blive fuldtidsplejefar, tog forskellige pædagogiske efteruddannelseskurser og arbejdede et halvt år på en døgninstitution.

Kriller i maven

Der er rosende ord til samarbejdet på begge sider af spisebordet.

– Vi har haft rigtig mange gode samtaler om, hvad I gerne vil med jeres tilbud. Også selvom vi går tæt på. Og I er gode til at ringe, hvis I er i tvivl om noget, f.eks. i forhold til jeres godkendelse, siger tilsynskonsulent Rikke Louise Krum.

For plejefaren har det nye tilsyn betydet, at professionen 'plejefamilie' er blevet hævet.

– Det, at vi nu bliver beskrevet indenfor forskellige kategorier og temaer, gør det mere synligt, hvor vi som familie kan forbedre os, siger han.

Plejemoren husker, at hun havde kriller i maven, da den første tilsynskonsulent fra Socialtilsyn Syd dukkede op.

– Vi havde været plejefamilie i mange år, men kunne vi nu bibeholde vores tilladelse? Men vi har været glade for forandringen og glade for nogle nye øjne på vores kompetencer som plejefamilie, siger hun.

De "nye øjne" refererer til, at familien til stor sorg for begge tidligere, da de søgte kommunen om at få udvidet deres godkendelse fra to til tre børn, havde fået at vide, at de var for gamle til at få en godkendelse til et lille barn, som de brændende ønskede. Men Socialtilsyn Syd har efter en grundig proces besluttet, at familien *godt* kan blive godkendt til et nyt barn ned til 0 år.

– Det var svært at åbne op for den dialog igen, for det er inde at pille i noget, der har været meget vanskeligt for mig tidligere – nemlig andres vurdering af, om jeg var for gammel til små plejebørn, siger Karin Tittussen.

– Men jeg så to sunde og raske mennesker, der forhåbentligt har mange gode år endnu, og som vil kunne løfte mange opgaver, fra akutplejeopgaver over adoptionsplejeopgaver til længere forløb. Det er godt med mange forskellige typer plejefamilier, og denne familie har nogle helt andre erfaringer end en ung plejefamilie. Så ligger resten i kommunens match, siger tilsynskonsulenten.

De kan også sige fra

Senest har familien søgt – og fået – ændret godkendelsen fra middel til høj belastning, så den popper op under flere kommunale søgninger. Begge ægtefæller er dog fast besluttet på kun at sige "ja tak" til et barn, som matcher deres nuværende to plejebørns alder og behov. Familien har allerede sagt "nej tak" til et par opgaver.

– Også i den situation har familien været åben om, hvad den kan og ikke kan tilbyde. Det giver mig en stor tryghed. De har kompetencerne, men jeg ved også, at de kan sige fra, siger tilsynskonsulenten.

– Det er vores livsdrøm og livsopgave at være plejefamilie. Så nu venter vi bare. Det er vi gode til, siger plejemor Karin Tittussen.

Fortrolighed med kvalitetsmodellen **øger kvaliteten** i plejefamilier og tilbud

Dialogen mellem Socialtilsyn Syd og tilbud og plejefamilier blev yderligere professionaliseret i 2018. Bredden i det risikobaserede tilsyn og de få sanktioner bekræfter Socialtilsyn Syd i, at kvaliteten helt generelt er god både på tilbud og i plejefamilier.

Kvalitetsmodellen med dens seks temaer og tilhørende indikatorer er blevet et både kendt og anerkendt redskab og udgangspunkt for dialogen mellem tilsynskonsulenterne i Socialtilsyn Syd og de 458 sociale tilbud og 1442 plejefamilier, der føres tilsyn med.

Med udgangspunkt i denne model og i det risikobaserede tilsyn med både uanmeldte og anmeldte besøg spredt over det meste af dagen – og for tilbuds vedkommende også om natten – finder Socialtilsyn Syd, at der generelt er en god kvalitet både i plejefamilier og på tilbud. De få sanktioner henover året bekræfter dette billede, og det gør også det faktum, at *når* vi skrider til sanktioner, så er der fra begge typer tilbud stor villighed til at få taget hånd om problemet ordentligt, hurtigt og kvalificeret.

I 2018 sås samtidig en tendens til, at *dialogen* mellem Socialtilsyn Syd og tilbud/plejefamilier professionaliseredes yderligere. På tilbudssiden blev denne tendens forstærket af, at mange tilbud – både kommunale, regionale og private – har fået mere erfaring med, hvilke interne og eksterne ressourcer, de efter behov har til rådighed for at kvalificere denne dialog yderligere.

Både på tilbudssiden og hos plejefamilierne (samt hos tilsynskonsulenterne) stiger fortroligheden med kvalitetsmodellen fortsat. Dette – koblet med, at både tilbud og plejefamilier får flere og mere forskelligartede tilsyn – giver øget plads til en dialog om kvaliteten på de områder i tilbuddenes og plejefamiliernes hverdag, der måtte fylde lige her og nu.

Det positive syn på tilbuds og plejefamiliers kvalitet påvirkes også af, at der er enighed om, at et præcist og nøjagtigt godkendelsesbrev er fundamentet for det enkelte tilbuds og den enkelte plejefamilies målgruppe og opgaver. Når dette – og for tilbuds vedkommende også en præcis beskrivelse af metoder og tilgang på Tilbudsportalen – er på plads, kan dialogen om kvaliteten og den stadige udvikling af denne få det nødvendige fokus.

Den fortsatte udvikling af kvaliteten ses også i det økonomiske tilsyn. Den overvejende del af tilbuddene afleverede ikke bare budgetter og regnskaber til tiden – for en stigende andels vedkommende er kvaliteten af materialet nu også så højt, at der ingen bemærkninger er til det. Generelt viser det økonomiske tilsyn, at tilbuddene er økonomisk bæredygtige – hvilket siger noget om kvaliteten målt på stabilitet.

Den organisatoriske udvikling kan komme fra tilbud og plejefamilier selv – og kan samtidig påvirkes af Socialtilsyn Syds tilsynspraksis. Både på tilbudssiden og på familieplejeområdet (hvor begrebet “organisation” relaterer sig til plejefamilietyper) ses en stor og stigende fleksibilitet fra Socialtilsyn Syds side. Som tilsyn er vi blevet skarpere på at give det enkelte tilbud så bred en målgruppe, som det ønsker – så længe tilbuddet eller plejefamilien kan argumentere socialfagligt for, at de kan løfte opgaven.

Kan I så ikke **lige afklare** med brandmyndighederne, om den dør må være låst?

Indimellem støder Socialtilsyn Syd på et ønske om, at det påtager sig en koordinerende funktion, når tilbud og plejefamilier oplever vanskeligheder med forskellige tilsynsmyndigheders regelsæt. Men for Socialtilsyn Syd selv bliver rollefordelingen stadig klarere.

Der burde sådan set ikke være noget at tage fejl af.

F.eks står der i det godkendelsesbrev, som både tilbud og plejefamilier får i hånden, når de er godkendt, at de selv er ansvarlige for, at de overholder relevant lovgivning.

Samtidig har Ankestyrelsen i principafgørelse 12-18 skrevet, at "Hvert tilsyn har sine specielle opgaver og kompetencer, og socialtilsynets tilsyn skal tilrettelægges, så det så vidt muligt ikke overlapper med andre tilsyn."

Men i en travl hverdag kan der opstå situationer, hvor det kan virke logisk for et tilbud eller en plejefamilie, at Socialtilsyn Syd – som jo fører tilsyn med tilbuddets socialfaglige kerneopgave – påtager sig den koordinerende rolle. Især i situationer, hvor et tilbud oplever at være fanget mellem forskellige tilsynsmyndigheders regler.

Tre eksempler

Eksempel 1: Et voksentilbud bager boller med borgerne. Socialtilsynet kommer på besøg og roser tilbuddet for en pædagogisk aktivitet, der giver stor livskvalitet for de borgere, der er med. Næste dag kommer fødevarekontrollen med en hævet pegefinger, fordi stedet ikke har haft styr på reglerne for fødevareproduktion i et institutionskøkken. Tilbuddet er frustreret og ringer til Socialtilsyn Syd: "Altså, må vi bage boller eller ej?" Socialtilsyn Syd må her svare, at det er ikke tilsynets opgave at tage stilling til. At man alene har forholdt sig til bagningen som pædagogisk aktivitet.

Eksempel 2: En plejefamilie har fået en godkendelse til at få et ekstra plejebarn. Socialtilsyn Syd har set på det kælderværelse, hvor barnet

skal bo – lige ved siden af familiens egne to børn. Værelset er pænt istandsat, det fremtræder sundt og sikkert og velegnet til et plejebarn. I en efterfølgende samtale med plejefamilien viser det sig, at denne – fejlagtigt – har troet, at når Socialtilsyn Syd sagde god for at bruge værelset, så *overruled* det, at værelset ikke er BBR-godkendt.

Eksempel 3: En plejefamilie *poster* billeder på Facebook af et plejebarn, der har været i svømmehallen. For Socialtilsyn Syd betragtes dette med pædagogiske briller: Det kan styrke barnets selvværd og være med til at styrke relationen til moren, som barnet er venner med på Facebook. Plejefamilien tænker, at når socialtilsynet er positivt indstillet, så er alt godt. Men om der er indhentet tilladelse fra forældremyndighedensdehaveren, og om handlingen er i overensstemmelse med persondataloven, er ikke Socialtilsyn Syds opgave men alene plejefamiliens ansvar.

Og der er masser af andre eksempler i hverdagen. Bør Socialtilsyn Syds konsulenter tjekke, at den minibus, plejefamilien eller tilbuddet kører rundt i, er synet? Om tilbuddet overholder rygeloven? Om brandmyndighederne er taget i ed i forhold til den dør, som det vil være mest hyggeligt, er lukket?

Skarpere på afgrænsningen

Svaret på disse spørgsmål er, at Socialtilsyn Syd ikke skal beskæftige sig med det. I hvert fald ikke som udgangspunkt. Det er socialtilsynets opgave at vurdere tilbud og plejefamilier ud fra kvalitetsmodellens temaer – ikke andet.

Det kan godt være, at Socialtilsyn Syd især i de første år i iver efter at udfylde sin tilsynsrolle kom til at træde lidt ind på andre tilsyns områder.

Men Socialtilsyn Syd bliver til stadighed skarpere på myndighedsafgrænsningen – blandt andet takket være Ankestyrelsens principafgørelse.

Samtidig er tilsynskonsulenterne naturligvis opmærksomme på, at de efter almindelig god forvaltningsskik bør orientere en anden myndighed, hvis et forhold er åbenlyst alvorligt. Hvis f.eks. et værelse er en åbenlys brandfælde, eller hvis der står medicin fremme i et fællesrum.

Et andet aspekt af udfordringerne med snitflader til andre tilsyn er socialtilsynets relation til det personrettede tilsyn. Socialtilsyn Syd støder ind imellem på kommuner, der kunne ønske sig, at Socialtilsyn Syd – hvis en tilsynskonsulent f.eks. ser små tegn på, at et barn ikke er rigtig god trivsel – underretter handlekommunen. Tilsynet støder også på tilbud og plejefamilier, der kunne ønske sig, at tilsynskonsulenten kunne tale borgerens eller plejebarnets sag “oppe på kommunen”.

Underrette eller ej

Socialtilsyn Syd har ifølge lov om socialtilsyn §10 en klar pligt til at underrette handlekommunen, hvis det bliver opmærksomt på “bekymrende forhold” i tilbuddet eller i tilbuddets håndtering af en enkelt borger. Men der er ingen lovhjemmel til en slags *early warning*, hvis forholdene ikke i lovens forstand er “bekymrende”. På samme måde kan Socialtilsyn Syd ikke reagere på en plejefamilies eller et tilbuds eventuelle kvalitetsfald, før der er basis for en sanktion fra tilsynet, som kommunen for tilbuddenes vedkommende kan læse om på Tilbudsportalen og – for plejefamiliernes vedkommende – kan rekvirere i form af tilsynsrapporten hos plejefamilien selv.

Er der – som det er sket i enkelte sager – tale om, at en borger/et plejebarn er visiteret ind i et tilbud, der ikke kan håndtere vedkommende kvalificeret, er Socialtilsyn Syds udgangspunkt, at tilbuddet/plejefamilien skal understøttes og opkvalificeres til at kunne matche den borger eller det plejebarn, det handler om. Hvis borgeren mistrives i en sådan grad, at der er tale om bekymring, underrettes handlekommunen – men først da.

Ankestyrelsens principafgørelse 12-18

Det er ikke kun socialtilsynet, der fører tilsyn (...). Hvert tilsyn har sine specielle opgaver og kompetencer, og socialtilsynets tilsyn skal tilrettelægges, så det så vidt mulig ikke overlapper med andre tilsyn.

Lov om socialtilsyn §10

Hvis socialtilsynet bliver opmærksomt på bekymrende forhold i et tilbud, som er nævnt i § 4, stk. 1, nr. 1–3, skal socialtilsynet underrette de kommuner, som har ansvar for de enkelte borgers ophold i tilbuddet i henhold til lov om social service, jf. §§ 9–9 b i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, når disse borgere kan blive berørt.

Stk. 2. Bliver socialtilsynet opmærksomt på bekymrende forhold på et behandlingssted, som er nævnt i § 4, stk. 1, nr. 4, skal socialtilsynet underrette de kommuner, som har visiteret borgere til behandlingsstedet i henhold til sundhedslovens § 141, stk. 1. Stk. 3. Socialtilsynet kan orientere den kommune, som har ansvar i henhold til lov om social service for den enkelte borgers ophold i tilbuddet, jf. §§ 9–9 b i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, hvis socialtilsynet bliver opmærksomt på bekymrende forhold vedrørende kommunens opgaver i forhold til den enkelte borger.

God forvaltningsskik

Folketingets Ombudsmand fastlægger gennem sin praksis, hvad god forvaltningsskik er, og dermed praksis for, hvordan myndigheder skal agere. God forvaltningsskik er dermed ulovbestemt men praksis, som forvaltningerne retter ind efter.

Vi er blevet **skarpere** på vores myndighedsområde

Et projektsamarbejde med Arbejdstilsynet om koordinerede tilsynsbesøg i tilbud med voksne borgere med udadreagerende adfærd har gjort rollefordelingen mellem de to tilsyn klarere for tilsynskonsulenterne i Socialtilsyn Syd.

– Socialtilsyn Syd har fokus på borgernes trivsel, risikoen for fysisk og psykisk vold og seksuelle overgreb borgerne imellem. Arbejdstilsynet skal se på sikkerheden med medarbejdernes øjne.

Så klart bliver det i dag formuleret af tilsynskonsulent i Socialtilsyn Syd Anna Rask Poulsen. Sammen med en kollega er hun med i et satspuljeprojekt i 2018 og 2019, hvis primære formål er

at understøtte arbejdet på botilbud og forsorgshjem med at forebygge og håndtere fysisk og psykisk vold samt seksuelle overgreb. Projektet er opstået i lyset af de senere års episoder med vold med døden til følge på botilbud og forsorgshjem.

Projektet, der involverer alle fem socialtilsyn, består på landsplan af 60 koordinerede tilsyn,

hvor Socialtilsyn Syd står for de 12. Arbejdstilsynet og Socialtilsyn Syd koordinerer tilsynsbesøgene, så begge tilsynsbesøg i et tilbud ligger indenfor to uger. Arbejdstilsynet og socialtilsynet udarbejder hver deres tilsynsrapport til tilbuddet. Konsulenterne fra de to tilsynsmyndigheder mødes og drøfter tilsynsbesøget. Til sidst mødes både Socialtilsyn Syd, Arbejdstilsynet og tilbuddet og deler deres oplevelse af besøget og indholdet i tilsynsrapporterne.

Også tilbuddene er glade

Formålet med projektet er at forebygge nye voldsepisoder. Men en afledt effekt af, at Socialtilsyn Syd og Arbejdstilsynet er på tilsynsbesøg tæt på hinanden og holder et fælles møde med tilbuddet er, at Socialtilsyn Syd er blevet helt skarp på, hvor dets opgave ender, og hvor Arbejdstilsynets begynder.

– Tidligere kunne vi godt i en tilsynsrapport

skrive, at “mangler der ikke nogle flugtveje for personalet?” I dag har vi alene fokus på, hvilke pædagogiske aktiviteter, der understøtter borgernes trivsel og sikkerhed ift. fysisk og psykisk vold og seksuelle overgreb, og hvordan tilbuddet forebygger voldsomme episoder rettet mod borgerne, siger Anna Rask Poulsen.

Også tilbuddene har fået bedre styr på rollefordelingen mellem myndighedsområderne for henholdsvis socialtilsynet og Arbejdstilsynet. Det er i hvert fald den tilbagemelding, Socialtilsyn Syd har fået fra Socialstyrelsen, der koordinerer projektet.

– Det samme hører vi på de fælles møder med Arbejdstilsynet og tilbuddene. Der giver tilbuddene også udtryk for, at det er godt, at vi som tilsynsmyndigheder selv er blevet klarere omkring vores tilsynsområder, siger Anna Rask Poulsen.

Magtanvendelse – balancen mellem fællesskab og selvbestemmelse

Socialtilsyn Syd skal føre tilsyn med de pædagogiske bestræbelser, der går forud for og følger efter en magtanvendelse. De seneste års store politiske opmærksomhed på emnet har givet anledning til et skærpet fokus på socialtilsynenes særlige rolle.

– Det handler om balance mellem fællesskabet og den enkeltes ret til selvbestemmelse og mellem personlig integritet og omsorg for det menneske, der ikke er i stand til at tage vare på sig selv.

Så kort beskriver Peter Bjerregaard Andersen dilemmaet i reglerne om magtanvendelse, som til stadighed har stor bevågenhed. På børne- og ungeområdet blev reglerne revideret med voksenansvarsloven i 2017. På voksenområdet blev der i 2018 først offentliggjort en rapport fra en arbejdsgruppe, der havde arbejdet med et serviceeftersyn af reglerne, og derefter blev der indgået en politisk aftale om lovrevision på voksenområdet.

Udmøntningen af den politiske aftale på voksenområdet forventes at ske 1. januar 2020. Dels med mulighed for bedre at kunne drage omsorg

for den enkelte borgers sikkerhed ved f.eks. at give adgang til aflåsning af yderdøre. Dels med en tydelig hjemmel i serviceloven til at fastsætte husordener på botilbud for voksne.

Den arbejdsgruppe, der arbejdede med serviceeftersynet af reglerne, havde nemlig øget fokus på kollektivets rettigheder, som ikke skal begrænses af én persons selvbestemmelsesret. Derudover skal der skabes den rigtige balance mellem borgers ret til privatliv og kommunens omsorgspligt.

Socialtilsynet fører tilsyn med de pædagogiske metoder

Socialtilsyn Syds opgave i forhold til magtanvendelse handler også om balance.

– Socialtilsyn Syd har med stor interesse læst Ankestyrelsens principafgørelse fra 2018 om,

at hvert tilsyn skal løse sin helt specielle opgave, uden at det overlapper med andre tilsyns opgaver, siger Peter Bjerregaard Andersen og fortsætter:

– Det ligger os meget på sinde at varetage opgaven i overensstemmelse med Ankestyrelsens principafgørelser, så derfor fokuserer vi på at løse vores særlige opgave vedrørende magtanvendelse, som er at føre tilsyn med de pædagogiske bestræbelser, der går forud for og følger efter en magtanvendelse, uden at det kolliderer med andre myndigheders opgaver.

Ankestyrelsens principafgørelse 12-18

Det er ikke kun socialtilsynet, der fører tilsyn (...). Hvert tilsyn har sine specielle opgaver og kompetencer, og socialtilsynets tilsyn skal tilrettelægges, så det så vidt mulig ikke overlapper med andre tilsyn.

Socialtilsynet fører driftsorienteret tilsyn for at sikre, at tilbuddet fortsat har den fornødne kvalitet og opfylder betingelserne for godkendelse.

Det er nemlig den enkelte borgers handlekommune, der vurderer, om indberetninger om magtanvendelse har betydning for fortsat anbringelse. Borgeren kan klage over magtanvendelse til kommunalbestyrelsen og i visse tilfælde Ankestyrelsen, som i konkrete afgørelser til borgeren vurderer, om der f.eks. var hjemmel i serviceloven til magtanvendelse.

Socialtilsyn Syds specielle opgave vedrører derimod pædagogikken. Socialtilsyn Syd fører driftsorienteret tilsyn med, om tilbuddets generelle pædagogiske indsats understøtter, at magtanvendelse så vidt muligt undgås. Det betyder, at socialtilsynets fokus er, om tilbuddets metoder og tilgange er konfliktnedtrappende, eller om f.eks. manglende systematik og konsistens i tilgangen til borgerne medfører uklarhed og dermed konflikter.

Indgreb skal indberettes i kopi til Socialtilsyn Syd, som vurderer, om indberetningerne giver anledning til tilsynsmæssige overvejelser. Disse overvejelser kan f.eks. være, at der er behov for et uanmeldt tilsynsbesøg, men de kan også medføre f.eks. påbud om at undgå unødigt magtanvendelse, hvis Socialtilsyn Syd vurderer, at tilbuddet ikke forebygger magtanvendelse.

Socialtilsyn Syd fører også tilsyn med, om tilbuddet dokumenterer og følger op på magtanvendelse med henblik på løbende læring og forbedring. Registreringerne er nemlig et vigtigt redskab til tilbuddets egen refleksion over og læring af, hvordan fremtidige indgreb kan undgås ved brug af socialpædagogiske metoder.

Magtanvendelse kan imidlertid også være udtryk for, at et tilbud netop har sørget for at gribe ind i en situation, hvor pædagogikken ikke slog til. Det kan f.eks. være en magtanvendelse overfor et større barn, der tyranniserer mindre børn, hvor hensynet til et velfungerende fællesskab kræver, at de voksne griber ind.

Husordener

Husordener handler også om, at enkeltpersoners rettigheder ikke skal være en hindring for et velfungerende fællesskab. Derfor er der i de fællesskaber, vi alle sammen indgår i, normer og regler for, hvordan vi skal omgås hinanden, så fællesskabet kan fungere.

Sådanne generelle "husregler" findes alle steder, hvor flere mennesker er sammen: f.eks. i familien, hvor man sidder ved bordet og spiser, men også på biblioteket, hvor man ikke larmer, fordi det forstyrrer andres læsning.

På samme måde har også tilbuddene adgang til at fastsætte en husorden, hvor der kan være generelle regler om, hvordan den enkelte skal opføre sig, så det fællesskab, som et botilbud også er, kan fungere.

Det kan f.eks. være en regel om, at man ikke må spille høj musik efter kl. 22, fordi det forstyrrer de andre borgeres nattesøvn.

Tilbuddene skal være opmærksomme på, at husreglerne ikke må gå videre, end formålet tilsiger, men omvendt kan det også være et svigt af kollektivets rettigheder, hvis ikke et tilbud har en husorden, der er med til at sikre et velfungerende fællesskab. Tilbuddene skal derfor finde den rette balance under hensyn til målgruppe mv.

>>

Tilsynschef Peter Bjerregaard Andersen:

– Det er tydeligt, at lovgiver med de seneste initiativer, hvor der på først børn- og ungeområde og dernæst voksenområdet indskrives en tydelig hjemmel – og i nogle tilfælde pligt – til at fastsætte en husorden, har ønsket at understøtte velfungerende fællesskaber, hvor alle borgere trives, fordi der netop er regler om god adfærd i fællesskaber.”

Regler om socialtilsynenes opgaver i forhold til magtanvendelse

Børn og unge

Socialtilsyn Syd vurderer, om indberetningerne om magtanvendelse giver anledning til tilsynsmæssige overvejelser. Tilsynet med tilbuddenes anvendelse af reglerne i voksenansvarsloven føres som led i det driftsorienterede tilsyn efter lov om socialtilsyn – dvs. ud fra kvalitetsmodellens pædagogiske perspektiv:

Indikator 6.a: Tilbuddets pædagogiske indsats understøtter, at magtanvendelser så vidt muligt undgås

Indikator 6.b: Tilbuddet kan håndtere eventuelle magtanvendelser ved at dokumentere og følge op på disse med henblik på løbende læring og forbedring af indsatsen

Hvis der er begrundet mistanke om, at der er foretaget en handling, der er undergivet påta-

le, herunder et eventuelt strafansvar (...) skal socialtilsynet vurdere, om indberetningen giver anledning til tilsynsmæssige overvejelser, herunder om der er rettet henvendelse til politiet

Voksne

Socialtilsyn Syd vurderer, om indberetningerne om magtanvendelse giver anledning til tilsynsmæssige overvejelser, jf. kvalitetsmodellen:

Indikator 6.a: Tilbuddets pædagogiske indsats understøtter, at magtanvendelser så vidt muligt undgås

Indikator 6.b: Tilbuddet kan håndtere eventuelle magtanvendelser ved at dokumentere og følge op på disse med henblik på løbende læring og forbedring af indsatsen

Indberetning af magtanvendelse

Både Socialtilsyn Syd og tilbuddene skal lære af hver eneste magtanvendelse. Derfor satte Socialtilsyn Syd i 2018 gang i ny systematik omkring indberetningerne.

Som **Figur 1** viser, har Socialtilsyn Syd i årene 2016–2018 oplevet en svag stigning i antal indberettede magtanvendelser. Formentligt hovedsageligt – men vi har ikke dokumentation for dette – grundet et øget fokus både fra Socialtilsyn Syd og tilbuddene selv på at få indberettet magtanvendelserne korrekt.

Det samlede antal magtanvendelser fordelte sig i 2018 på følgende måde:

- Antal magtanvendelser foretaget på børne- og ungetilbud: **1.349**
- Antal magtanvendelser foretaget på voksertilbud: **1.263**

Magtanvendelser på voksertilbud er indberettet på tre forskellige skemaer. (Forhåndsgodkendte magtanvendelser, f.eks. brug af stofsele, kan indeholde op til 30 enkeltstående indgreb.)

- Antal forhåndsgodkendte magtanvendelser: **181**
- Antal ikke-forhåndsgodkendte magtanvendelser: **1.070**
- Antal flytninger til særlige botilbud uden samtykke: **12**

Hvilke tilbud kan indberette magt

Socialtilsyn Syd førte i 2018 tilsyn med i alt 466 sociale tilbud. Heraf kunne Socialtilsyn Syd modtage indberetninger af magtanvendelse fra 351 tilbud. Målgruppen for resten af tilbuddene – kvindekrisecentre, herberger, stof- og alkoholbehandlingstilbud samt psykiatriske botilbud – er der som altovervejende hovedregel ikke hjemmel til at anvende magt overfor.

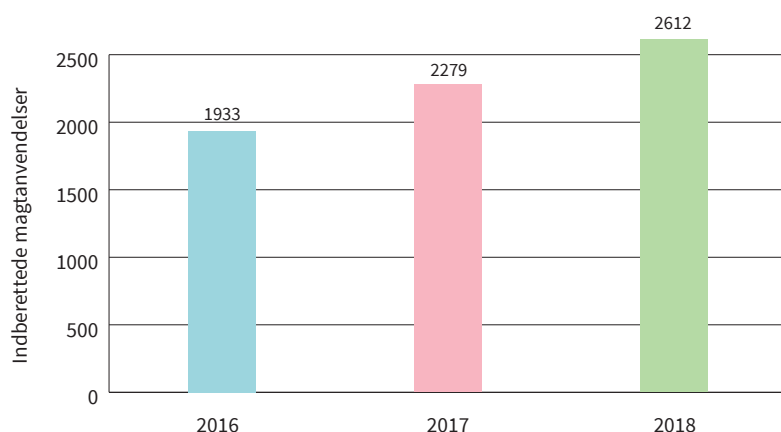
Bliver alle magtanvendelser indberettet?

Socialtilsyn Syd fører tilsyn med, om tilbuddet dokumenterer og følger op på magtanvendelse med henblik på løbende læring og forbedring. Registreringerne er et vigtigt redskab til tilbuddets egen refleksion over og læring af, hvordan fremtidige indgreb kan undgås ved brug af socialpædagogiske metoder.

Hvis Socialtilsyn Syd ikke modtager indberetninger fra et tilbud, kan det være udtryk for, at tilbuddet ikke anvender magt og ikke behøver anvende magt. Men det kan også skyldes, at tilbuddet ikke dokumenterer indgreb.

I **figur 2** (se s. 38 øverst) ses, hvad vi pt. ved om indberetninger af magtanvendelser i Socialtilsyn Syd i 2018.

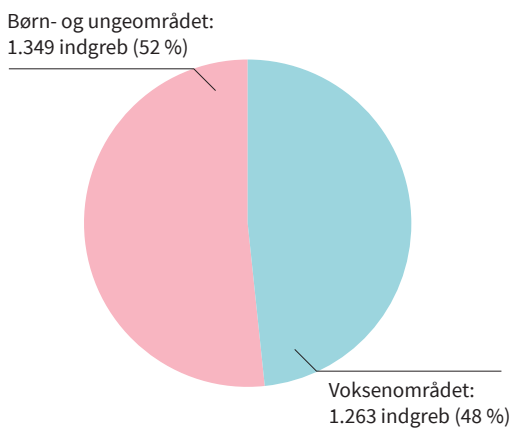
Figur 1: Antal indberettede magtanvendelser 2016-2018

Kilde: Socialtilsyn Syd

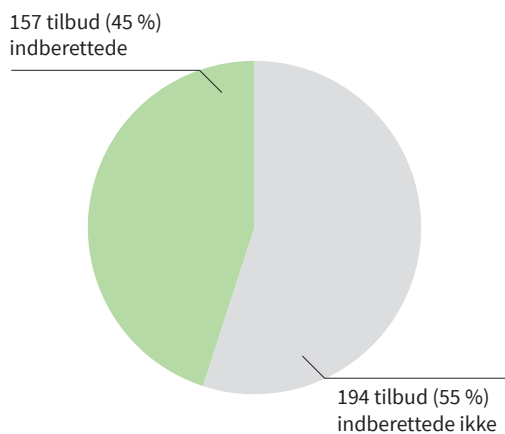

Figur 2: Antal indberettede magtanvendelser i 2018 – fordeling mellem børn-, unge- og voksenområdet.

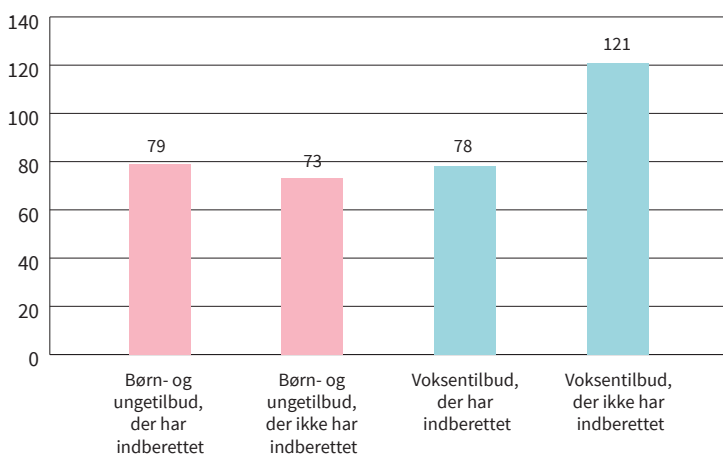
Figuren viser, at indberetningerne af magtanvendelse fordeler sig nogenlunde ligeligt mellem børn- og unge- og voksenområdet.

Figur 3: Antal af tilbud, der indberetter.

Figuren viser, at ud af de 351 tilbud, hvor der er lovhjemmel til at foretage magtanvendelse, er det nogenlunde halvdelen, der har indberettet magtanvendelser.

Figur 4: Antal af tilbud, der indberettede i 2018 – sammenligning mellem børn-, unge og voksentilbud.

Figuren viser, at 79 børn- og ungetilbud ud af i alt 152 tilbud, som kan indberette, i 2018 har indberettet magtanvendelse. Det svarer til 52 %. På voksenområdet indberetter 39 %. Hvad denne forskel skyldes, ved vi ikke.

Ny praksis med kvitteringsskrivelser

Indberetningerne til Socialtilsyn Syd indeholder mange informationer, som er vigtige for tilsynsopgaven og tilbuddenes udvikling. Derfor har Socialtilsyn Syd i 2018 påbegyndt en udvikling af praksis vedrørende magtanvendelse.

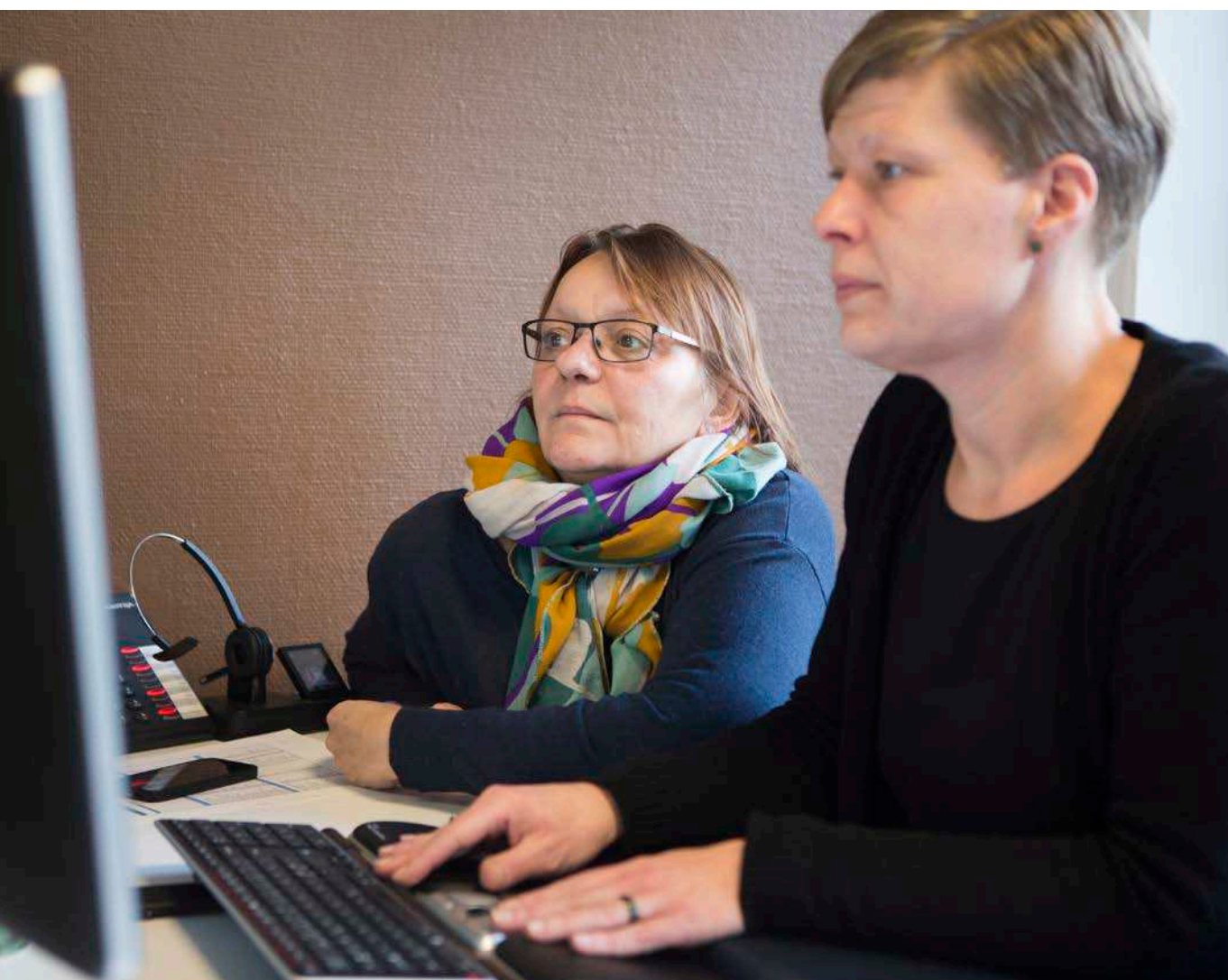
Det betyder, at alle tilbud, der har indberettet magtanvendelse, fra 2. halvår 2018 har modtaget en kvitteringsskrivelse, hvoraf det fremgår, hvor mange indberetninger, der er modtaget fra tilbuddet den seneste måned, og om der er opmærksomhedspunkter til indberetningerne, f.eks. hvis de er indberettet for sent.

Fra 2019 vil også tilbud, der ikke har indberettet magtanvendelse, modtage en skrivelse om, at Socialtilsyn Syd ikke har modtaget indberetninger. Dermed øges tilbuddenes fokus på registrering og indberetning.

Formålet med Socialtilsyn Syds praksisudvikling i ensartethed og systematik i tilbagemeldingerne er at fastholde og udvikle tilbuddenes kvalitet vedrørende den pædagogiske forebyggelse, dokumentation og efterfølgende læring.

Kvitteringsskrivelserne vil derfor fortsat blive brugt i den dialog, Socialtilsyn Syd har med tilbuddene, og den systematiske og ensartede tilgang til tilsyn med magtanvendelse vil blive yderligere udbygget i løbet af 2019, så der udvikles flere redskaber til brug i dialogen om kvaliteten.

F.eks. kan data med tiden blive så tilstrækkelige, at de kan bruges til sammenligning mellem forskellige tilbuds antal af indgreb, så kvaliteten højnes på baggrund af den samlede viden, Socialtilsyn Syd har.

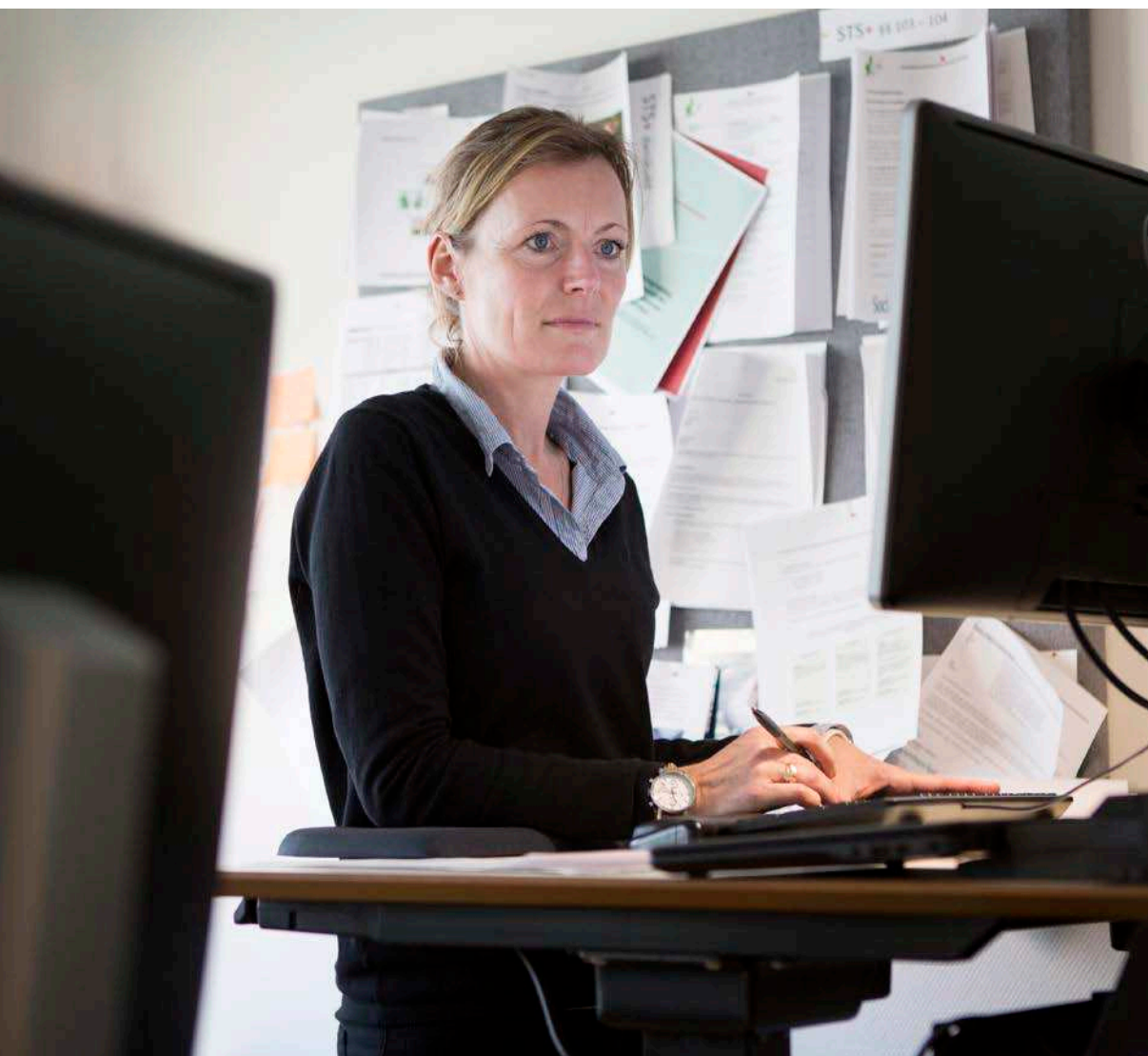

STS+ – Vi kan mere, end vi skal

STS+ er Socialtilsyn Syds varemærke, når vi løser opgaver for kommuner, organisationer og tilbud, der ligger udover myndighedsopgaven. Socialfaglige, juridiske og økonomiske kompetencer forenes efter kundernes behov.

Folketinget har i lov om socialtilsyn givet de fem socialtilsyn mulighed for at tilbyde “konsulentbistand og undervisning relateret til socialtilsynets tilsynsfaglige, socialfaglige eller sundhedsfaglige viden til en kommune, en region eller et tilbud” (§3).

Socialtilsyn Syd løser opgaver efter denne paragraf i STS+. Alt efter opgavernes indhold sammensætter STS+ det stærkeste hold af konsulenter, som fagligt set matcher opgaveløsningen bedst muligt.

– Det kan vi gøre, da vores cirka 70 tilsynskon-sulenter alle har relevante faglige grunduddan-nelser, som socialrådgivere, (social-)pædagoger, sygeplejesker og lærere, og derudover diverse efter- og videreuddannelser samt flere års erfa-ring at trække på. Sammen med vores juridiske og økonomiske kompetencer har vi opbygget et stort erfarings- og sammenligningsgrundlag, siger koordinator på STS+, Dorthe Vinggaard Jespersen.

Kunderne oplever stor tilfredshed med STS+' arbejde. F.eks. udtaler Frederiksberg Kommune, at "Vores erfaring med Socialtilsyn Syd fra deres almindelige tilsynsvirksomhed er, at de er meget dialogbaserede. Det var de også i forhold til os som kunde."

Middelfart Kommune siger, at "Vi valgte STS+, fordi Socialtilsyn Syd i forvejen har stor trovær-dighed og tillid, både hos kommunen, tilbuddet og de pårørende."

– Vi løser opgaver for både kommuner, regio-ner, private organisationer og tilbud. Kontakt os gerne – også uforpligtende. Vi er glade for at kunne benytte de erfaringer, vi har gjort os med at føre tilsyn på forskellige tilbud med forskellige målgrupper, metoder og pædagogiske tilgange, og overføre erfaringerne til andre, relaterede områder, siger Dorthe Vinggaard Jespersen.

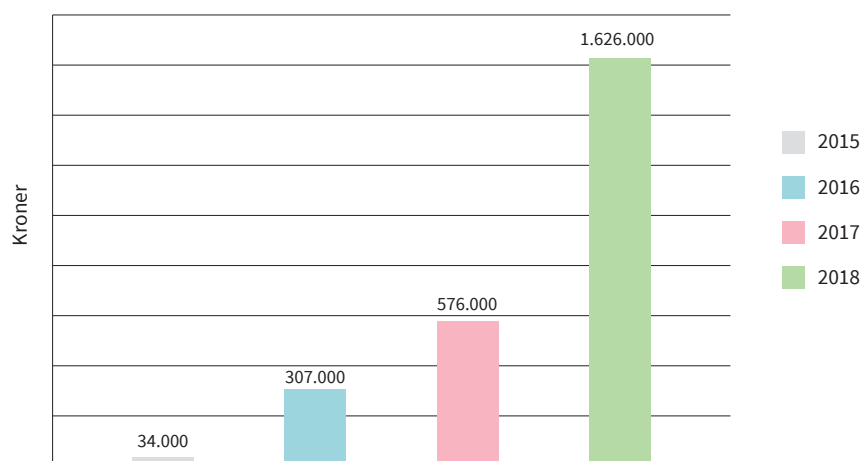
Når STS+ løser konsulentopgaver på tilbud, hvor Socialtilsyn Syd også er myndighed, er Socialtilsyn Syd som myndighed naturligvis forpligtet til at benytte den viden i myndighedsarbejdet, som konsulenterne opnår i STS+.

– Det er en del af vores faglighed, og det er vi også meget tydelige på overfor kunderne. Når der er kunder, som alligevel vælger os, kan det vel godt tolkes som en tillidserklæring til Socialtilsyn Syds måde som myndighed at forvalte den dialogbaserede tilgang, siger Dorthe Vinggaard Jespersen.

STS+ tilbyder at løse opgaver indenfor følgende områder:

- Kvalitetsvurdering af dagpleje, børnehaver og vuggestuer
- Certificering og kvalitetsvurdering af pleje-hjem, herunder lovpligtige tilsyn
- Særlige udredninger i komplekse sager for tilbud eller myndighedsudøver
- Kvalitetsvurdering af danskuddannelse for voksne udlændinge, herunder lovpligtige tilsyn
- Kvalitetsvurdering af beskyttet beskæftigelse samt aktivitets- og samværstilbud (§103 og §104)
- Seminarer, kurser og ad hoc-opgaver
- Overblik/opsamling af udførte tilsyn til en driftsherre – kommunal som privat

Udviklingen i Socialtilsyn Syds indtægter jf. § 3 i lov om socialtilsyn (andre ydelser) i perioden 2015-2018

Kilde: Socialtilsyn Syd

Faaborg-Midtfyn Kommune: Meget professionelt tilsyn med vores plejehjem

STS+ har i 2018 lavet certificeringsrapporter på tre plejehjem i Faaborg Midtfyn Kommune og kvalitetsvurderingsrapporter på seks andre plejehjem. Opgaven består af ét anmeldt og ét uanmeldt tilsyn pr. plejehjem, rapporter for hvert enkelt besøg, to afsluttende, samlede rapporter for henholdsvis de anmeldte og de uanmeldte tilsyn og et årligt, opsamlende møde.

Kvalitetsvurderingerne tager udgangspunkt i kvalitetsmodellen for de sociale tilsyn, i kommunens behov og i gældende lovgivning. Tilsynene består af interview, observationer og gennemgang af dokumentation. Tilgangen er dialogbaseret og anerkendende.

Leder af de kommunale plejehjem i Faaborg-Midtfyn Kommune Helle Liedecke siger, at kommunen med STS+ får "et fagligt professionelt stykke arbejde, hvor forvaltningen og politikerne kan se, at der er arbejdet til bunds med kvaliteten."

– STS+ laver faglige og saglige undersøgelser. De får interviewet medarbejdere, ledere, pårørende og borgere. Den måde, de griber det an på, betyder, at vi er sikre på, at de også får udtalelser fra vores svage borgere. Det tager de sig tid til. De får sat gang i nogle gode, faglige diskussioner blandt medarbejdere og får samlet op på ledelsesplan, siger hun.

Helle Liedecke glæder sig over, at Faaborg Midtfyn Kommune med STS+ får et tilsyn på de kommunale plejehjem, der er på samme niveau som de socialfaglige institutioner.

– Det er megagodt, at de kan omsætte kvalitetsmodellen til plejehjemmene. Jeg føler mig tryk ved, at når de siger, det er i orden, så er det i orden. Og tryk ved, at hvis de siger, der er et udviklingspotentiale, så er der det også, siger Helle Liedecke.

Frederiksberg Kommune: Høj faglig værdi i nyt koncept for tilsyn med §103 og §104 udarbejdet i samarbejde med STS+

Frederiksberg Kommune oprettede i 2015 et nyt, moderne §103- og §104-tilbud og fordoblede dermed antallet af egne, kommunale §103- og §104-pladser. Kommunen satte samtidig meget ambitiøse faglige mål både for indsatsen på det nye – store – tilbud og for tilsynet med tilbuddet. Kommunen søgte derfor i 2017 en ekstern leverandør, der kunne understøtte medarbejderne i at udvikle et koncept, hvor man både kunne planlægge og udføre tilsynsbesøgene ud fra Kvalitetsmodellen, kunne foretage de faglige vurderinger og analysere de fundne data og kvaliteten.

Pædagogisk konsulent i Socialafdelingen, psykiatri, Eilen Bengtsson, som konkret skulle oplæres i at udføre tilsynet, og som sammen med STS+ stod for udviklingen af konceptet, fik god hjælp fra STS+.

– Jeg blev håndholdt ført ind i den verden, som kvalitetsmodellen og det socialfaglige tilsyn består af. Ledelsen på tilbuddet oplevede at få stillet nogle helt andre typer spørgsmål end vanligt, og det gav anledning til mange refleksioner, siger hun.

At det blev STS+, kommunen valgte at entrere med, havde ifølge Eilen Bengtsson en kæmpe fordel:

– Vores erfaring fra Socialtilsyn Syd fra deres almindelige tilsynsvirksomhed er, at de er meget dialogbaserede. Det var de også i forhold til os som kunde. Ikke at der er frit valg på alle hylder, der er en hardcore tilgang til de faglige vurderinger – Men altid med åbenhed overfor at se tingene fra andre sider, siger Eilen Bengtsson.

Middelfart Kommune: Vi støtter os rigtig meget op ad STS+' faglige udredning i en særlig kompleks sag

Middelfart Kommune benyttede i 2018 STS+ til at udarbejde en udredning og komme med anbefalinger i en borgersag, hvor både kommunen, tilbuddet og pårørende var i tvivl om, hvad der var det rette tilbud for borgeren. Udredningen bestod af gennemgang af fagligt materiale, interview og observationer, herunder analyse og vurdering af myndighedshåndteringen.

Myndighedssagsbehandler og faglig koordinator Helle Emde fortæller, at kommunen med STS+ fik nye og uvildige øjne på hele forløbet omkring borgeren.

– Vi valgte STS+, fordi Socialtilsyn Syd i forvejen har stor troværdighed og tillid, både hos kommunen, tilbuddet og de pårørende. Tilgangen var, at alle vi tre parter havde en udfordring i fællesskab, som vi skulle finde ud af, hvordan vi kunne tackle, siger Helle Emde.

At vælge STS+ gav rigtig god mening, fordi konsulenterne kunne trække på deres tilsynsfaglige viden og erfaring med både målgruppen og kompleksiteten i sådanne sager – samtidig med, at STS+ benyttede den viden, der i forvejen lå om tilbuddet fra det normale tilsynsarbejde. Der var undervejs ifølge Helle Emde et “utroligt godt” samarbejde med STS+. Et samarbejde, der også indbefattede, at man kunne ændre kurs i opgaven, i takt med at virkeligheden gjorde det samme.

– STS+ er kommet med nogle anbefalinger, som har givet os som myndighed nye redskaber, vi kan handle ud fra. Virkeligheden udvikler sig hele tiden, men hele den tilgang til borgeren, som lå i rapporten, støtter vi os stadig rigtig meget op ad, siger Helle Emde.

Socialtilsyn Syd 2016-2018

– fortalt med tal

Ved udgangen af 2018 har Socialtilsyn Syd haft tre års almindelig drift. I dette kapitel præsenteres en række figurer og tabeller, som viser omfanget og karakteren af det tilsynsarbejde, som Socialtilsyn Syd har udført i de tre års tilsynsaktiviteter overfor både plejefamilier og tilbud.

Sagt helt enkelt viser tallene, at Socialtilsyn Syd gør det, vi skal. Vi godkender tilbud og plejefamilier, gennemfører både anmeldte og uanmeldte tilsynsbesøg – og vi udsteder sanktioner, når vi vurderer, at det er nødvendigt.

Tallene viser samtidig nogle udviklingstendenser over denne treårsperiode. Først og fremmest at Socialtilsyn Syd aflægger flere og flere tilsynsbesøg og dermed følger bedre med i, om tilbud og plejefamilier fortløbende har den fornødne kvalitet. Tallene viser også, at Socialtilsyn Syd i stigende omfang anvender uanmeldte tilsynsbesøg – og at vi desuagtet (eller måske derfor!) fortsat udsteder relativt få sanktioner overfor plejefamilier og tilbud.

Endelig viser tallene, at der i forhold til sagsbehandlingstiden er plads til forbedringer både hvad angår nyansøgninger og afrapporteringer fra driftsorienterede tilsynsbesøg.

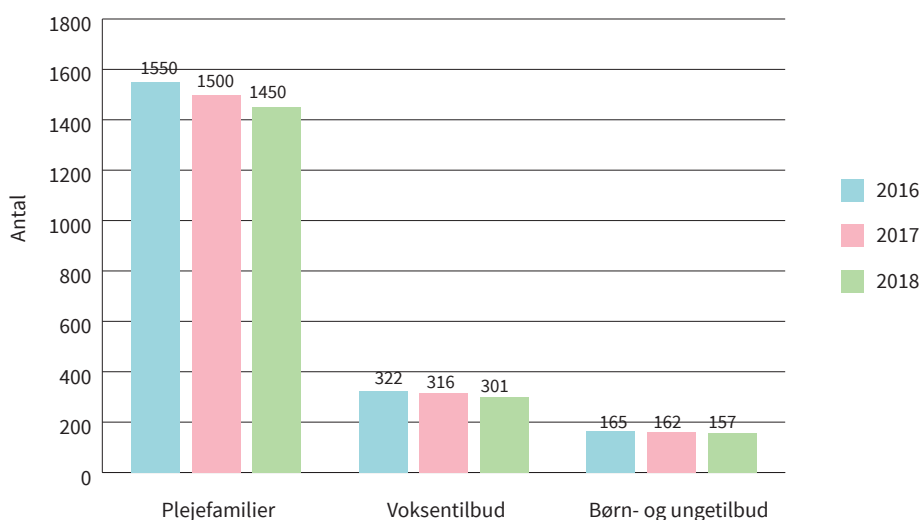
Figur 1 viser, at antallet af sociale tilbud og plejefamilier, Socialtilsyn Syd har ført tilsyn med fra 2016 til 2018, har været (meget) svagt faldende. Faldet i antal plejefamilier behandles særskilt i kapitlet Plejefamilier under lup.

Antal nygodkendelser af tilbud i 2016 omfatter ikke centerkonstruktioner, der blev omlagt, og regodkendelser af de 10 alkoholtilbud, som Socialtilsyn Syd fik tilsynskompetencen for fra 1. januar 2016.

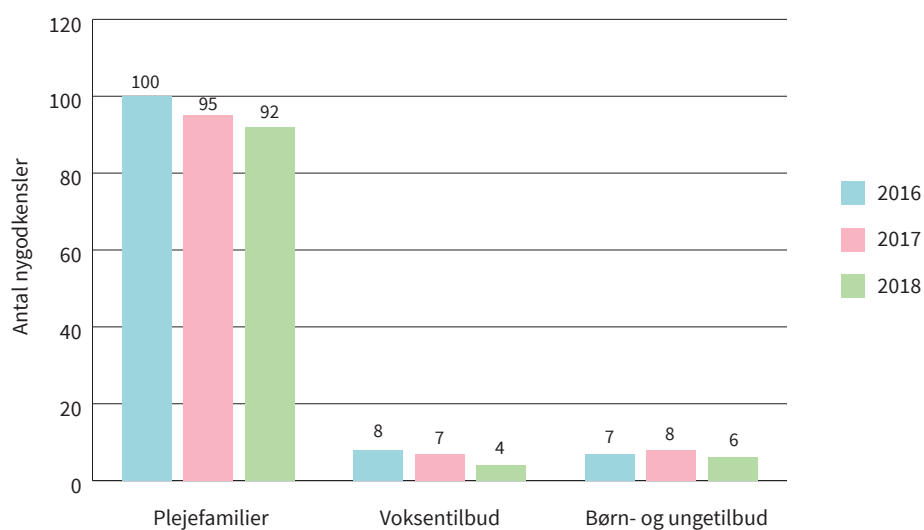
Figur 2 viser udviklingen i nygodkendelser af plejefamilier og sociale tilbud, der blev godkendt af Socialtilsyn Syd i 2018.

Kun cirka to ud af tre ansøgninger om at blive plejefamilie ender med en godkendelse. Dette skyldes primært, at en stor del af ansøgerne trækker deres ansøgning tilbage i ansøgningsprocessen.

Figur 1: Antal plejefamilier og tilbud i perioden 2016–2018

Figur 2: Antal nye godkendelser fordelt på tilbudstype for perioden 2016–2018

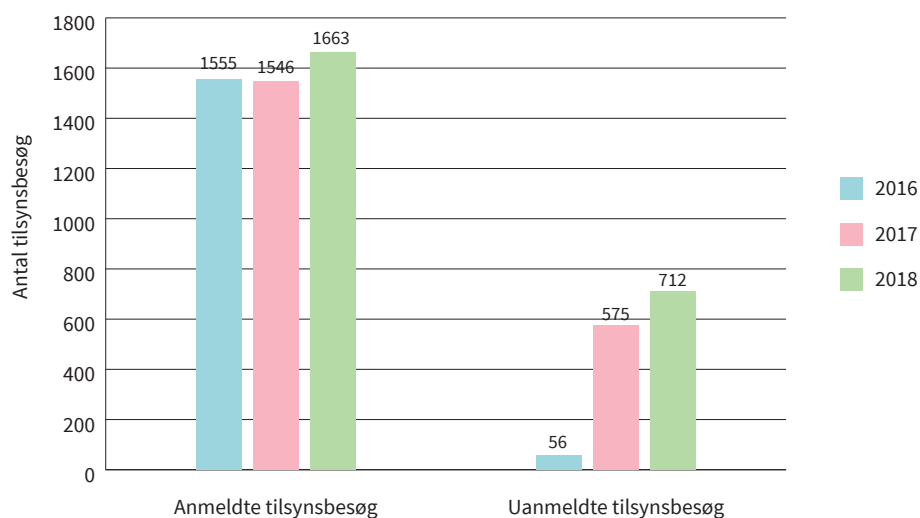
Næsten alle ansøgninger om oprettelse af voksen eller børne- og ungetilbud ender med en godkendelse. Det sker meget sjældent, at en ansøgning om godkendelse som tilbud trækkes tilbage.

Faldet i antal godkendelser på familieplejeområdet behandles særskilt i kapitlet Plejefamilier under lup (se s. 8-19).

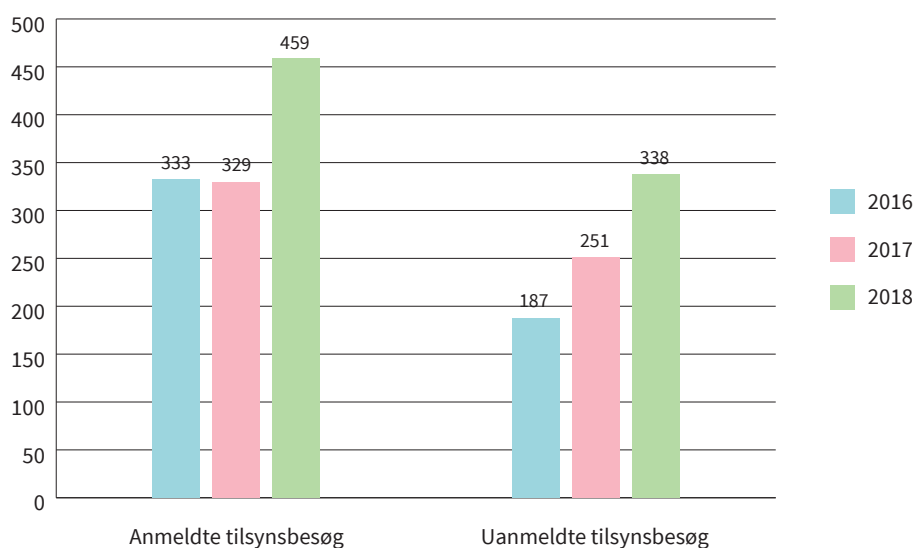
Figur 3 viser udviklingen i Socialtilsyn Syds tilsynsaktivitet i perioden 2016 til 2018 på plejefamilieområdet samt forholdet mellem anmeldte og uanmeldte tilsynsbesøg.

Udviklingen viser, at Socialtilsyn Syd har opfyldt sin målsætning om, at omfanget af uanmeldte tilsynsbesøg på familieplejeområdet skulle stige i både 2017 og yderligere i 2018. De uanmeldte tilsyn – som en del af det risikobaserede tilsyn – blevet et naturligt arbejdsredskab for Socialtilsyn Syd på linje med anmeldte besøg. En spørgeskemaundersøgelse blandt plejefamilier i 2017 viste, at uanmeldte besøg for langt de fleste plejefamilier gav god mening, og at plejefamilierne oplevede dem som relevante for deres godkendelse som plejefamilie.

Figur 3: Antal gennemførte anmeldte og uanmeldte tilsynsbesøg hos plejefamilier for perioden 2016 til 2018

Figur 4: Antal gennemførte anmeldte og uanmeldte tilsynsbesøg hos voksentilbud for perioden 2016-2018

Figur 4 viser udviklingen i Socialtilsyn Syds tilsynsaktivitet i perioden 2016 til 2018 på voksentilbud samt forholdet mellem anmeldte og uanmeldte tilsynsbesøg.

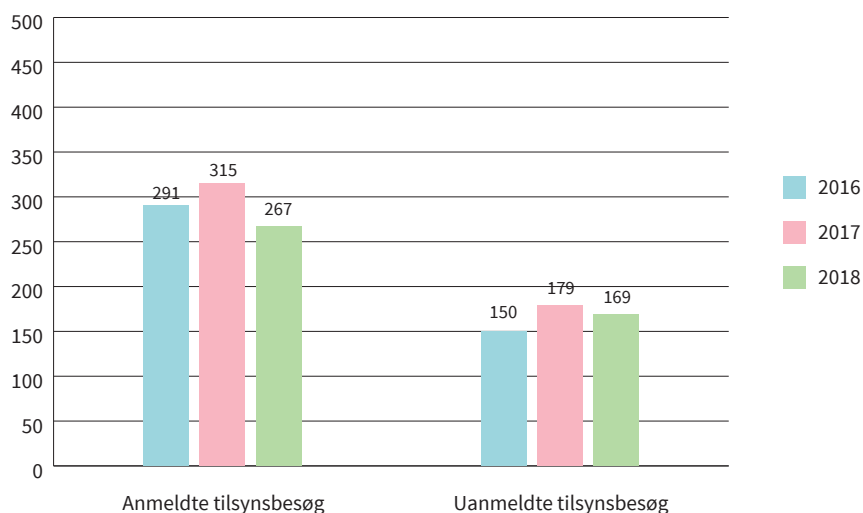
Figuren viser dels en betydelig stigning i antallet af uanmeldte tilsyn og dels, at Socialtilsyn Syds målsætning om ikke at lade antallet af anmeldte tilsynsbesøg falde i takt med, at de uanmeldte tilsynsbesøg voksede, har været succesfuld. Socialtilsyns Syds mål var – og er – at komme både uanmeldt og anmeldt, komme oftere og – hvilket selvfølgelig ikke fremgår af figuren – reducere tilsynsbesøgets varighed og hver gang blive

bedre til kun at bede om relevant materiale.

Figur 5 viser udviklingen i Socialtilsyn Syds tilsynsaktivitet i perioden 2016 til 2018 på børn- og ungetilbud samt forholdet mellem anmeldte og uanmeldte tilsynsbesøg.

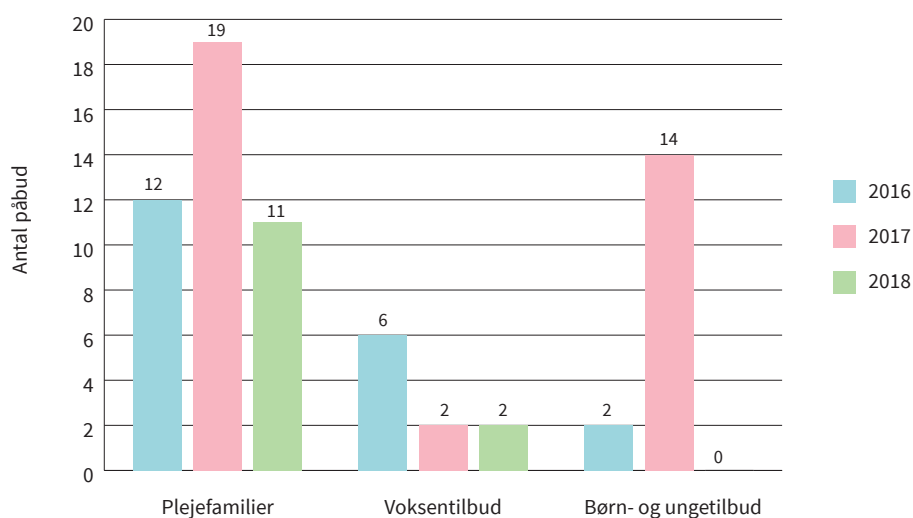
Niveauet af uanmeldte tilsynsbesøg på børn- og ungetilbud var allerede før 2016 blevet forøget. Der er – set over de tre år fra 2016 til 2018 – et nogenlunde stabilt leje i antal uanmeldte tilsynsbesøg, mens antallet af anmeldte tilsyn har været svagt faldende.

Figur 5: Antal gennemførte anmeldte og uanmeldte tilsynsbesøg hos børn- og ungetilbud for perioden 2016-2018

Figur 6: Antal **udstedte påbud** fordelt på tilbudstype for perioden 2016–2018

Figur 6 viser udviklingen i udstedte påbud for plejefamilier og sociale tilbud i perioden 2016–2018. I perioden er der udstedt henholdsvis 42 påbud til plejefamilier, 10 påbud til voksentilbud og 16 påbud til børn- og ungetilbud.

Den dialogbaserede tilgang, som Socialtilsyn Syd benytter i sine tilbud betyder, at niveauet for antallet af påbud er lavt og faldende. F.eks. var der kun 11 påbud i de i alt 1442 plejefamilier i 2018. Det skal dog understreges, at det med så

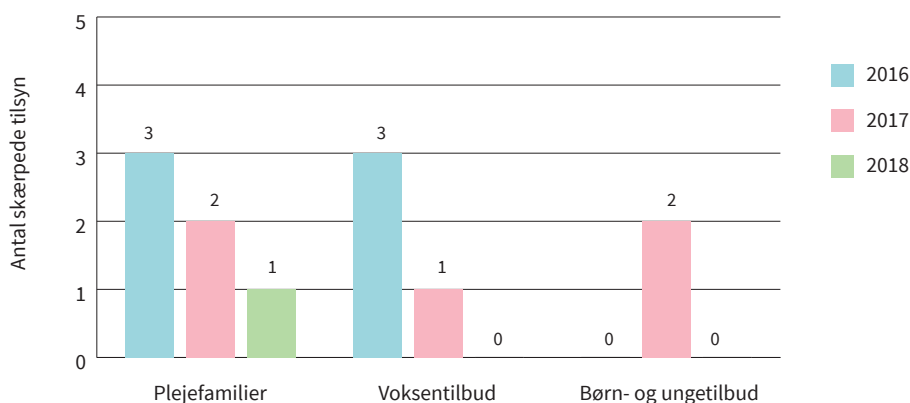
små tal er svært at fortolke meget firkantet på udviklingen af påbud på de forskellige tilbud og plejefamilier.

I tabel 1 ses baggrunden for iværksatte påbud. Den hyppigste årsag er temaet om familiestruktur og familiedynamik, der dækker over en kvalitetsnedgang, der ofte kan skyldes udefrakommende ting: samlivsophør, kritisk sygdom, dødsfald i familien mm.

Tabel 1: **Baggrunden for iværksatte påbud** i relation til kvalitetsmodellens temaer for perioden 2016–2018

	2016	2017	2018
Uddannelse og beskæftigelse			
Selvstændighed og relationer			
Målgruppe, metoder og resultater	2	3	3
Sundhed og trivsel			2
Organisation og ledelse/Familiestruktur og familiedynamik	9	24	5
Kompetencer	7	8	4
Fysiske rammer	1		
Økonomi	1		

Figur 7: Antal iværksatte skærpede tilsyn fordelt på tilbudstype for perioden 2016–2018

Figur 7 viser udviklingen i antal iværksatte skærpede tilsyn for plejefamilier og sociale tilbud i perioden 2016–2018. I perioden er der iværksat 6 skærpede tilsyn på plejefamilier, 4 skærpede tilsyn på voksentilbud og 2 skærpede tilsyn på børne- og unge tilbud.

Den dialogbaserede tilgang, som Socialtilsyn Syd benytter i sine tilbud, betyder, at niveauet for antallet af iværksatte skærpede tilsyn er lavt og faldende. F.eks. var der kun ét iværksat skærpet tilsyn i de 1442 plejefamilier i 2018. Det skal dog understreges, at med så små tal er det svært at fortolke meget firkantet på udviklingen af påbud på de forskellige tilbud og plejefamilier.

Nedenfor i tabel 2 vises baggrunden for de iværksatte skærpede tilsyn i relation til kvalitetsmodellens temaer.

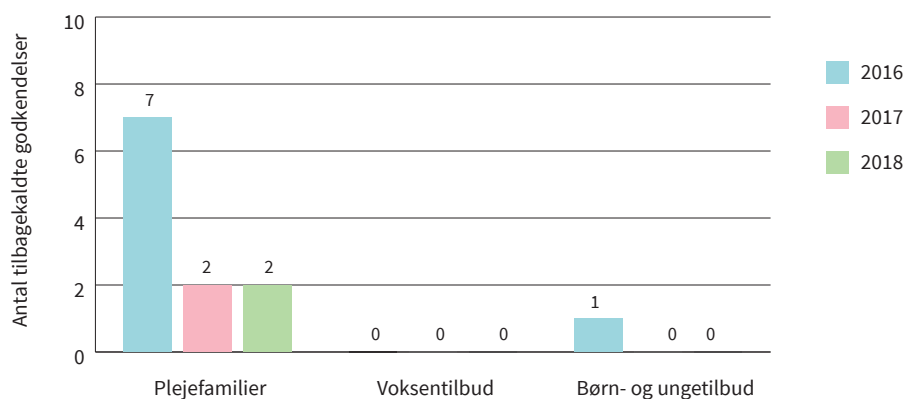
Figur 8 viser udviklingen i antal tilbagekaldte godkendelser for plejefamilier og sociale tilbud i perioden 2016–2018. I perioden er der tilbagekaldt henholdsvis 11 godkendelser på plejefamilier og én godkendelse på børn- og ungetilbud. Der er ikke tilbagetrukket nogle godkendelser på voksentilbud i perioden.

Den dialogbaserede tilgang, som Socialtilsyn Syd benytter i sine tilbud betyder, at niveauet for antallet af tilbagetrukne godkendelser er lavt. Det skal dog understreges, at med så små tal er det svært at fortolke meget firkantet på udviklingen.

Tabel 2: Baggrund for skærpede tilsyn i relation til temaer for perioden 2016–2018

	2016	2017	2018
Uddannelse og beskæftigelse			
Selvstændighed og relationer			
Målgruppe, metoder og resultater	2	2	1
Sundhed og trivsel		2	1
Organisation og ledelse/Familiestruktur og familiedynamik	1	5	1
Kompetencer	4	3	1
Fysiske rammer		1	
Økonomi			

Figur 8: Antal **tilbagekaldte godkendelser** fordelt på tilbudstype for perioden 2016–2018

Tablet 3: **Baggrunden for iværksatte påbud** i relation til kvalitetsmodellens temaer for perioden 2016–2018

	2016	2017	2018
Uddannelse og beskæftigelse	1		
Selvstændighed og relationer		1	1
Målgruppe, metoder og resultater		1	
Sundhed og trivsel			1
Organisation og ledelse/Familiestruktur og familiedynamik	4	1	2
Kompetencer	5	2	1
Fysiske rammer			
Økonomi	2		

Tablet 4: **Sagsbehandlingstider** ved behandling af ansøgning om godkendelse for **plejefamilier** i perioden 2016–2018

	2016	2017	2018
Gennemsnitlig sagsbehandlingstid	14 uger	11 uger	11 uger
25% af alle ansøgninger om nygodkendelse ligger under en sagsbehandlingstid på	10 uger	8 uger	8 uger
50% af alle ansøgninger om nygodkendelse ligger under en sagsbehandlingstid på	14 uger	10 uger	10 uger
75% af alle ansøgninger om nygodkendelse ligger under en sagsbehandlingstid på	18 uger	12 uger	13 uger

Tablet 4 viser udviklingen i Socialtilsyn Syds sagsbehandlingstid for plejefamilier i perioden 2016 til 2018. I tabellen medregnes kun ansøgninger, hvor ansøger blev godkendt som plejefamilie.

I tabellen ses både den gennemsnitlige sagsbehandlingstid fordelt på år samt den længste sagsbehandlingstid opgjort i intervaller af ansøgninger. Tabellen viser f.eks., at 25% af alle ansøgninger blev sagsbehandlet på maksimalt 8 uger i både 2017 og 2018.

Socialtilsyn Syd har haft som målsætning, at den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for plejefamilieansøgninger – ligesom den længste sagsbehandlingstid for 75% af ansøgningerne – nedbringes til 10 uger. Denne målsætning er desværre ikke helt nået i 2018. I løbet af foråret 2019 fremlægger Børne- og Socialministeren en ny bekendtgørelse om godkendelsesforløbet for nye plejefamilier, som skal gælde fra 1. juli. Derfor kan Socialtilsyn Syd på nuværende tidspunkt ikke sige, hvor lange sagsbehandlingstiderne forventes at blive i 2019.

Tabel 5: Sagsbehandlingstider ved behandling af ansøgning om godkendelse for voksentilbud og børn- og ungetilbud i perioden 2016–2018

	2016	2017	2018
Gennemsnitlig sagsbehandlingstid	22 uger	17 uger	24 uger
25% af alle ansøgninger om nygodkendelse ligger under en sagsbehandlingstid på	9 uger	10 uger	13 uger
50% af alle ansøgninger om nygodkendelse ligger under en sagsbehandlingstid på	11 uger	14 uger	21 uger
75% af alle ansøgninger om nygodkendelse ligger under en sagsbehandlingstid på	13 uger	20 uger	25 uger

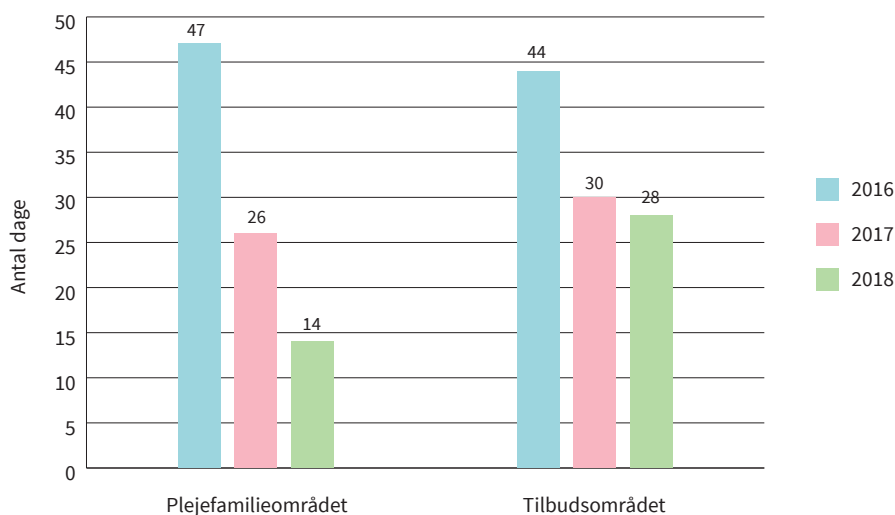
Tabel 5 viser udviklingen i Socialtilsyn Syds sagsbehandlingstid for både voksentilbud og børne- og unge tilbud i perioden 2016 til 2018. Tabellen indeholder sagsbehandlingstider for de ansøgninger, hvor ansøger blev godkendt som socialt tilbud.

Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for tilbud er meget svingende set i forhold til sagsbehandlingstiden for plejefamilier. Det at ansøge om godkendelse som tilbud er en meget håndholdt proces, der kan indeholde mange overvejelser og dialog omkring (justeringer af) målgrupper, fysiske rammer, tilsynsmæssig organisering mm. Derfor er der heller ikke fra Socialtilsyn Syds side en norm for sagsbehandlingstiden for sociale tilbud.

Figur 9 viser udviklingen i den tid, der går fra Socialtilsyn Syd har aflagt et tilsynsbesøg til resultatet af tilsynsbesøget er offentliggjort på Tilbudsportalen.

Udviklingen vedrører perioden 2016–2018 og viser, at den periode, der går fra tilsynsbesøg til endeligt resultat, til stadighed er faldende. På plejefamilieområdet ses der et markant fald fra 47 dage i 2016 til 14 dage i 2018. En del af årsagen til dette er, at Socialtilsyn Syd i perioden langt hen ad vejen har fået optimeret afrapporteringsprocessen i forbindelse med tilsynsbesøg. At perioden – og dermed de enkelte tilsynskon-sulenters arbejde med de enkelte rapporter – er kortet væsentligt ned, er en af årsagerne til, at det kan lykkes Socialtilsyn Syd at foretage flere både anmeldte og uanmeldte tilsynsbesøg.

Figur 9: Tid fra tilsynsbesøg til endelig afrapportering på Tilbudsportalen

Indtægter i 2018

Socialtilsyn Syd skal i hver årsrapport give en kort beskrivelse af indtægterne i det forgangne år. I nedenstående tabel fremgår indtægter i 2018 for Socialtilsyn Syd.

	Indtægter 2018
Indtægter fra plejefamilieområdet	27.615.000
Indtægter fra tilbudsområdet	24.426.000
Indtægter jf. § 3 i lov om socialtilsyn	1.626.000
Indtægter i alt	53.667.000

	Takster 2018
Grundtakst pr. år	
0-7 pladser	31.879
8-24 pladser	38.254
25-49 pladser	63.757
≥ 50 pladser	95.636

Nygodkendelser	
0-7 pladser	22.179
8-24 pladser	26.615
25-49 pladser	44.358
≥ 50 pladser	66.537

Væsentlige ændringer af eksisterende godkendelse	
0-7 pladser	8.183
8-24 pladser	9.820
25-49 pladser	16.367
≥ 50 pladser	24.550

Skærpet tilsyn pr. md.	
0-7 pladser	3.188
8-24 pladser	2.825
25-49 pladser	6.376
≥ 50 pladser	9.564

STS+ – vi kan mere, end vi skal

I lov om socialtilsyn har Folketinget – usædvanligt tydeligt i forhold til andre love om den offentlige velfærd – tilkendegivet, at socialtilsynene sideløbende med at være tilsynsmyndighed kan sælge deres viden. Når et sådant “kan” formuleres i §3 i loven, læser Socialtilsyn Syd det nærmest som et “bør”. Derfor arbejder vi målrettet på at opsamle og omsætte viden og kompetencer fra vores tilsynsarbejde til andre områder, så det bliver så interessant, at nogen vil betale for det.

For tydeligt at skelne konsulentbistand og undervisning fra myndighedsudøvelse og vejledning betegner vi det STS+, når vi agerer som konsulenter med udgangspunkt i lov om socialtilsyn §3.

STS+ tilbyder at løse opgaver inden for følgende områder:

- kvalitetsvurdering af dagpleje, børnehaver og vuggestuer
- certificering og kvalitetsvurdering af plejehjem, herunder lovpligtige tilsyn
- særlige udredninger i komplekse sager for tilbud eller myndighedsudøver
- kvalitetsvurdering af danskuddannelse for voksne udlændinge, herunder lovpligtige tilsyn
- kvalitetsvurdering af beskyttet beskæftigelse samt aktivitets- og samværstilbud (§ 103 og § 104)
- Seminarer, kurser og ad hoc-opgaver
- Overblik/opsamling af udførte tilsyn til en driftsherre – kommunal som privat

Læs mere om STS+ på s. 40 inde i årsrapporten, hvor tre kommuner også giver deres bud på, hvorfor de er tilfredse med den måde, STS+ har løst konkrete opgaver for dem.

Se også STS+' hjemmeside for yderligere oplysninger

www.socialtilsynsydplus.dk

Socialtilsyn Syd

Lindevej 5A · 5750 Ringe · 72 53 19 00 · socialtilsynsyd@fmk.dk · www.socialtilsynsyd.dk